

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemam:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izključno vsak dan svojo izjavo in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo št. 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30
celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 18. decembra.

V nepretrgani seji je zbornica opoldne premagala prvo obstrukcionistično trdnjavo, govor poslanca Fresla, ter se skozi grmičevje in trnje dejanskih popravkov, katerih se je obstrukcija prav izdatno posluževala, prerinila do konca generalne debate. Poljski socialist dr. Lieberman je imel za ta trenotek, v katerem pričena podrobna razprava o posameznih paragrafi in določbah, pripravljen predlog, da naj zbornica preko predloge preide na dnevni red.

Za obstrukcioniste je bila to dobrodošla spopolnitev njihove zavlačevalne, ovirajoče taktike in zahtevali so poimensko glasovanje. Med slovanskimi strankami niso našli preveč razumevanja in namera bi se jim bila ponesrečila (treba je, da podpira tako zahtevo vsaj 50 poslancev, oni pa ne razpolagajo niti s polovico potrebnih glasov), da jim niso priskočili na pomoč socialni demokrati, katerih govorniki so še trenutno poprej obsojali v svojih izjavah obstrukcionistično taktiko. Dr. Liebermanov predlog je seveda propadel, 236 glasov je bilo proti njemu in le 171 za njega. S strogo opozicijo so šli pri tej priliki jugoslovanski dalmatinski poslanci, in sicer tudi oni, ki so člani Šustersičevega kluba, katerim se je, kakor znano, že od vsega začetka za prvotno vladno predlogo angažiral.

Velika večina zbornice in ž njo tudi večina slovanskih poslancev se pa ni mogla odločiti za znano alternativo § 14. in parlament. Pač pa so, ko je bil sprejet prehod v specialno debato, vse stranke (razven Poljakov), glasovale za stvarno razdelitev te debate, ne sicer tako, kakor so to predlagali obstrukcionisti, da se namreč vrši o vsakem paragrafu posebna razprava, pač pa da se akceptira stvarno utemeljen modus justičnega odseka, ki je bil razdelil zakon v štiri oddelke. Toda vladna večina, nervozna in boječ se, da bi štiri debate zavlekle razpravo do brezkončnosti, je odklonila celo predsednikov nasvet, naj se razdeli predloga v dva oddelka ter je »radi varnosti« akceptirala predlog, ki izrek, specialno debato je izvesti o vseh paragrafiha naenkrat. S tem je postopanje znatno skrajšano in vlada ter njene stranke se nadejajo, da bo po zopetni nočni seji mogoče rešiti zakon še tekom jutrajšnjega dne.

Obstrukcionisti imajo za svojo taktiko še precej priložnosti. Njih vztrajni govornik dr. Hübschmann, znan iz razprave v justičnem odseku, dobi kot manjšinski poročevalec dvakrat besedo in v debati so si češki radikali tudi že zagurali govorniško mesto. Tako bo pač pretekla noč in še precejšen del jutrajšnjega dne, predno pride do glasovanja. Že danes se sme računati, da bodo resne slovanske stranke uravnale svoje postopanje po strogo stvarnih principih. Menimo, da je dolžnost, pokazati vladi v odločilnem trenutku, da je zakon v tej obliki, kakršno ima sedaj, pomanjkljiv in zgrešen, ter že danes potreben reforme. Ta nazor dobi tem več veljave, čim več glasov se osredotoči na manjšinske predloge. Ultra posse nemo tenetur. Ako pametni in potrebni izpreminjalni predlogi ne prodrejo, potem se mora politik, ki je tozadevno svojo dolžnost napram narodu in ljudstvu izvršil, pač tolažiti z dejstvom, da se ni dalo doseči več uspehov, kakor je oni glavni, že v justičnem odseku izvajevani, garancija v § 1., namreč, da vlada zakona v politične svrhe ne bo mogla zlorabljati. In stante concluso se mora priznati, da so v gotovem oziru včerajšnje besede ministra Georgija, ki je poudarjal, da pomenja predloga že reditega veliki napredek, ker kodificira državno zasilno pravo ter omejuje zamovoljnost in brezobzirnost vojaškega postopanja tudi v takem času, v katerem velja, da je država vse in posameznik nič, vsaj cum grano salis resnične. Ta argumentacija bo za mnoge, ki bodo odklonili posamezne določbe, merodajna, kadar bo šlo za to, se odločiti za ali proti celotni predlogi.

Grof Stürgkh je moral svojim strankam obljubiti, da reši parlament vsaj še one zadeve, ki spadajo po sklepu načelnikov strank v predbožični delavni program. Ako bi to v teh par dneh pred Božičem ne šlo več, potem bo zboroval državni zbor najbrže tudi med Božičem in novim letom, oziroma takoj po novem letu. Vlada je baje celo pripravljena, riskirati na ta račun kratki budgetni ex lex.

Nemški načrti.

II.

Nemški načrti glede Balkana so vsled slovanskih zmag proti Turčiji splavali po vodi.

Za to se hočejo Nemci, kakor je razvidno iz že priobčenega članka s podvojenim silo vreči na avstrijski slovanski jug, kjer jim je vsled Slovanom, zlasti pa Jugoslovanom sovrane politike avstrijske vlade odprto široko polje za njihovo germanizatorično delovanje.

V »Südmarkinem« glasilu se poudarja, da je najboljši in najuspešnejše sredstvo za ponemčevanje — industrija.

Da je to res, to občutimo najbolj Slovenci na lastni svoji koži.

Vendar pa smo doslej podcenjevali nevarnost, ki grozi našemu narodnemu življu od nemške industrije.

V tem oziru so nad vse poučna izvajanja »Südmarkinega« glasila, ki piše med drugim:

»Vztrajno, razveseljivo napredovanje nemštva na Koroškem je pred vsem pripisovati gospodarski nadmoči nemškega naroda, katere so se Slovenci vedno zavedali.

Karavansko gorovje, ki ga je šele nedavno tega prebila železniška proga Beljak - Celovec - Gorica - Tist, je ločilo koroške Slovence od njihovih rojakov na Kranjskem. Zato so bili koroški Slovenci do sedaj v gospodarskem in družabnem oziru navezani na svoje nemške sode in so za to še danes, ako izvzamemo nekaj maloštevilnih izjem, Nemcem prijaznega mišljenja.

Najnovejšo ljudsko štetje je zopet dokazalo brzo napredovanje nemštva na južnem Koroškem.

Število nemškega prebivalstva je namreč poskočilo od 74% na 79%. Ta napredek je bil največji ob jezikovni meji ter v mestih, trgih in industrijskih krajih na jugu. Med temi zaslužujejo na obrti bogate Borovlje na Dravi, ob severnem vznožju Karavank, s svojo živahno puškarško industrijo, da se jih posebe omenja.

V istoimenskem sodnem okraju je v desetletju 1900—1910 poskočilo število nemškega prebivalstva od 26% na 44%. Zaključeno nemško jezikovno ozemlje, ki še pred 50 leti niti ni segalo do Celovca, ki je bil še takrat jezikovni otok, se danes razteza že na Borovlje in druge sosedne občine, ki so že na potu, da se ponemčijo.

Kot posebno pozornosti vreden zgled nemškega gospodarskega vpliva navajamo pred 10 leti še čisto slovensko občino Bekstajn pri Beljaku, kjer smo si Nemci vsled ustanovitve

testeninske tovarne po nemškem podjetniku Gregoriju priborili občinski zastop in osnovali nemško šolo. Pri zadnjem ljudskem štetju je že polovica prebivalstva navedla nemščino kot svoj občevelni jezik. Tudi ostali industrijski kraji na južnem Koroškem, kakor Železna Kaplja, Prevala itd. so se izkazali kot važna oporišča nemške propagande. Samo ob sebi se razume, da je tudi tujski promet mnogo pripomogel k ojačenju nemštva.

Tudi polagoma napredujoče okrepitve nemštva na Spodnjem Štajerskem je pripisovati mogočnemu vplivu nemških industrijskih podjetij.

Blesteč zgled za to nam nudi staroznana usnjarska tvornica Frana Woschnagga in sinov v Soštanj pri Celju. Po 30letnem slovenskem gospodstvu v tej občini smo si izvojevali s krepko pomočjo tvorničnih lastnikov nemško večino v občinskem zastopu. Pri drugih volitvah smo Nemci prodrli v vseh volilnih razredih; takisto se je tudi pri ljudskem štetju izkazala nemška večina.

Važna središča industrijskega in gospodarskega življenja sta predvsem mesti Maribor na Dravi in Celje.

Maribor leži že precej blizu zaključenemu nemškemu jezikovnemu ozemlju, ki se vsled »Südmarkinega« naseljenjskega delovanja v št. III v Slov. Goricah polagoma pomika proti Dravi.

Položaj Nemcev v Mariboru ni torej daleko tako težak, kakor položaj Celja, ki leži že globoko na Spodnjem Štajerskem. Vkljub temu prodira nemški vpliv tudi iz tega mesta polagoma v okolico in se je znatno utrdil razen v občini Celjska okolica — ki bo, kakor se nadejamo, že pri prihodnjih volitvah pridobljena — zlasti v Štorah, Teharjih in Petrovčah.

Napredujoča germanizacija okoliških občin je v prvi vrsti zahvaljevali rastočemu razvoju Maribora. Po uspehih zadnjega ljudskega štetja je nemško prebivalstvo v mestu Maribor napredovalo od 82% na 85%, v sodnem okraju Mariborska okolica pa celo od 16 na 27%. Posebno dragoceno je razširjenje mariborskega jezikovnega otoka proti severu in zapadu. To napredovanje bo še znatno pospešila dravska električna centrala pri Mariboru, ki je že

oblastveno dovoljena in se že v kratkem zgradi...

Da je Spodnje Štajersko vsled svoje izredne rodovitnosti in vsled gospodarske zaostalosti slovenskega prebivalstva zlasti prikladna za naseljevanje nemških kmetijskih rodbin in bi s tem v gospodarskem oziru mnogo pridobila, je dovolj znano in je to z uspehom preiskusila že tudi »Südmarka«. (Z uspehom? Opomba uredništva.) Takisto ni treba šele dokazovati, da je velikopotezno nemško naseljevanje na Spodnjem Štajerskem — po vzorcu pruske politike na Poznanjskem — najsigurnejše sredstvo v to, da se vsa pokrajina čim najpreje ponemči. Da pa je v teh okolišnih nemška industrija izredno velike važnosti za ohranitev in napredek nemštva, to dokazujejo deloma že navedene razmere na južnem Koroškem in Spodnjem Štajerskem.

Na številu slabo nemštvo na Kranjskem ima takisto krepko oporo v industriji... Razveseljiv napredek nemštva v avstrijskem Primorju je zasluha deloma gospodarskih podjetij, deloma pa tajskega prometa...

Iz citiranih izjav »Südmarkinega« glasila je razvidno, kakšne načrte snujejo Nemci za bodočnost: sistematično germanizacijo Slovencev v uradu in v šoli hočejo pospešiti s podvojenim delom na polju industrije, naseljevanja in tajskega prometa.

Kdor ni slep in nima zavezanih oči, vidi, da je v resnici nemška industrija kakor »Südmarkino« glasila čisto pravilno naglašala, naš največji sovražnik, hujši kakor dosledna germanizacija v šoli in uradu.

Kako bi se dalo poguben vpliv nemške industrije paralizirati?

To je vprašanje, o katerem bodo morale pričeti resno razmišljati ne le naše narodno obrambne organizacije, marveč predvsem tudi naše politične stranke.

Nemci in balkanski Slovani.

II.

Avstrijski Slovani so z nepopisnim navdušenjem zasledovali zgodovinske zmage svojih jugoslovanskih bratov, simpatije vseh Slovanov v Avstriji in na Ogrskem so stale na strani balkanskih Slovanov. Sploh pa je malo da ne cela evropska javnost simpatizirala z Jugoslovani, ki so se končno odločili z last-

LISTEK.

Miklavžev dar

Spisal Maksimov.

Na mizi pred njo je ležalo njegovo pismo in priloženih dvajset kron. Nizko je sklonila glavo in brala vnovič pismo.

Zunaj se je delal mrak in komaj je še razločevala pri oknu posamezne besede. Potem pa je pristavila k oknu stol in naslonivši glavo na roke, se je vtopila v svoje življenje...

Pred nekaj leti je bilo. Z dežele je prišla v mesto k svoji teti, ki je imela v predmestju malo prodajalno. Teta je bila stara devica in si je tekom let toliko prihranila, da je živela prav udobno. Ker je bila že bolhna, je potrebovala pomoči. Zato je vzela njo, hčer svoje sestre, k sebi kot prodajalniško učenko in pomočnico pri drugih opravilih.

Anika je imela takrat, ko je nastopila svojo službo pri teti, petnajst let in je bila šibka deklica, tako, da bi ne bil nihče sodil, da je prišla s kmetov, kjer so dani vsi pogoji zdravega telesnega razvoja. Podobna je bila vse bolj mestni gospodični in občna sodba je bila, da se bo deklica pri udobnem življenju še lepo raz-

vila, kar se je tudi zgodilo. Čez leto dni že ni bila prav nič podobna nekdanji Aniki, ne po obrazu, ne po vedenju. Iz slabotne deklice je postala cvetoča roža in iz nekdanje boječ in sramežljive Anike prava živa igračka. Marsikatero mladeniško oko se je sedaj rado ozrlo po njej; pa tudi onim iz zakonskega jarma so uhalji pogledi na to dekletce, to pa še posebno v nenavzočnosti »angeljev varuhov...«

Anika je dobila kmalu mnogo čestilcev. Radi so se ustavljali v prodajalni mladi ljudje in izbirali razno trgovinsko drobnjav, samo, da so izpregovorili par besed z ljubeznjivo prodajalko in se naslajali nad njeno lepoto.

Pa tudi resnih ženitovanjskih ponudb se ji ni manjkalo. Saj so vsi vedeli, da bo dobila po tetini smrti skrogo gotovo vse premoženje Anika...

Tako se je na primer oglasil pri teti prileten, skoro faliten trgovec, ki je imel v preteklih časih z njo trgovske zveze, in jo vprašal, kako bi bilo, če bi on zasnil Aniko. Teta je trgovca poznala po osebi, pa tudi po njegovi premoženjski strani in mu odklonila vsako pomoč v tej zadevi. Deklica je vedela za vse to in ostala brezbržna za take ponudbe.

V njenem srcu pa se je porajala v tistem času slika mladeniča, ki bi

mu bila darovala svojo vročo ljubezen. Vsako jutro ga je videla, ko je šel mimo okna, ponosno in samozvestno kakor človek, ki ve, kaj je in kaj bo. Nihesar ni vedela o njem, le to je opazila, da se semtertja skrivši ozre mimogrede v prodajalno.

Zgodilo pa se je, da je šla Anika neko nedeljo s teto na izprehod v mestno okolico. Vračaje se nazaj, sta šli na kavo v neko gostilno zunaj mesta. Tam je sedela družba gospodov in dam, prileten zakonski par, trije mlajši gospodje in dve gospodični. Med gospodi je bil tudi — Anikin oboževanec. Ko sta šli s teto mimo njihove mize, se dvigne starejši gospod, pozdravi teto in jo prijazno povabi k svoji družbi. Pri predstavljanju je šinila Aniki kri v glavo, kajti to je prišlo zanj tako nenadoma, da si ni mogla predstavljati, ali je resnica, ali samo domnevanje, da stoji pred njim, s katerim je že tolikokrat v sanjah govorila sladke besede.

Prisedli sta k mizi. Starejši gospod je bil trgovec v mestu, zato je tudi poznal Anikino teto. Pripovedoval je, da imajo danes nekaj praznik, ker je ravno dvajset let, odkar je odprl svojo trgovino. Zato je tudi povabil vse svoje uslužbence s seboj na izprehod.

S tem je Anika tudi izvedela, kdo je njen oboževanec. Ko se je začelo mračiti, so se odpravili skupno proti

mestu. In naneslo je ravno tako, da sta šla Anika in njen novi znanec skupaj. Medpotoma je Anika zvedela, da je njen spremljevalec od prvega dneva službe pri tem gospodarju in da misli v kratkem odpreti svojo trgovino. Pri slovu ji je Karel — tako mu je bilo ime — lahno stisnil roko in izrazil željo, da bi se kmalu zopet sešla.

Tako priliko sta v kratkem času dobila. Trgovski nastavljenici so imeli ob nedeljah popoldne plesne vaje, h katerim sta zahajala tudi Karel in Anika. Proti večeru sta šla vedno sama proti domu in ker je imel Karel že tako isto pot kot ona, se ni nikomur zdelo čudno, če sta hodila skupaj.

Tako sta se našli dve sorodni duši in kmalu je začel zahajati Karel tudi na stanovanje Anikine tete, kar tudi njej ni bilo neljubo, ko je spoznala v njem pametnega mladeniča.

Zgodilo se je tudi, da je bila teta po opravljenih odsotni, in tedaj je bilo zaljublencema še prijetnejše, ker sta lahko brez skrbi uživala sladke ure ljubezni.

To je trajalo dobro leto. Nekega večera pride Karel nenadoma k Aniki in ji oznani čudno novico, da mu umira bogat stric, trgovec v primorskem mestu, in da je dobil brzojavno obvestilo, naj pride nemudoma k njemu. Čuden nemir in strah je vstal

v Anikinem srcu pri tej nenadni vesti. Karlu se je neizrečeno mudilo, komaj da jo je še poljubil in odhitel je v mrzlo zimsko noč...

Dolgo časa ni dobila nikakega obvestila od njega. Kakala je dan na dan in v srce ji je legla težka slutnja. Slednjič pride pismo, prav hladno, trgovsko: Stric je umrl in zapustil njemu trgovino, ker ni imel potomcev. Kajti edina hči mu je pred kratkim umrla. Pisal ji je, da uredi trgovino in nadaljuje stričevo podjetje, a kadar bo vse gotovo, da uređita tudi onadva svojo zadevo.

A minevali so meseci in Karla ni bilo več nazaj. Ona pa je koprnela v nestrpnem pričakanju in strahu... Že so govorili jeziki skrivne stvari o njej in začeli so se kazati naslednji njene resnične ljubezni in preotroške vdanosti... Pisala mu je obupno pismo. Ni bilo odgovora.

Odpeljala se je naravnost k njemu v dotično mesto. A v njeno veliko začudenje so ji povedali, da je mladi sorodnik bogatega trgovca pred kratkim vse podedoval premoženje prodal in odpotoval neznano kam.

Anika je bila uničena. Vrnila se je nazaj k teti. Kmalu pa je ta za gotovo doznala stanje in jo odslovila ter poslala nazaj domov, na deželo.

Tam se je doigralo zadnje, najburnejše dejanje njenega življenja.

no močjo, storiti konec turškim grozodejstvom in vsvariti na Balkanu predpogoje za uspešen duševni in materialni razvoj. Že iz samega razloga moderne humanitete je moral vsak evropski človek, ki ima res še nekaj pristnega človekoljubja v svojem srcu, stati s simpatijami na strani osvoboditeljev in jim želeči uspeh in srečo.

Izjemo pri tem pa so delali in še delajo le Nemci avstrijski. Le ti so že z začetka bili na strani turških zatiralcev in sicer za to, ker se je šlo za Slovence, katerih seveda ne morejo trpeti in ker je bila nova turška armada reorganizirana po pruskim načinih in bi naj vsled tega pokazala svetu, kako nepremagljiva je pruska vojaška šola in nemško orožje.

Dogodki pa so krenili v čisto drugo smer; Slovani so premagali Turke v kratkem času popolnoma in so s tem pokazali, da tvorijo moč na jugu, novo moč, s katero bodo morali njih sosedji v prvi vrsti Avstrijci računati. Nemčija se je prizadevala pridobiti Turčijo, reorganizirati njeno armado in bi v slučaju, da bi se ji bilo posrečilo, lahko imela močnega zaveznika na jugu; en milijon vojakov bi se lahko postavilo na njeno stran, ako bi bilo treba boja ali proti Rusom ali balkanskim državam. Ti upi so padli v par tednih v prah in situacija na jugu je postala drugačna. Zveza balkanskih držav tvori močno vojaško silo, s katero lahko sama odločuje v balkanskih zadevah in se postavi lahko po robu raznim ekspanzijskim prizadevanjem. Balkanske zmage so obenem brezprimerno vplivale na avstrijske Slovence, kateri se nahajajo v nič manj žalostnem položaju, kakor Slovani v Makedoniji in Traciji. Na Hrvaškem vlada še vedno tiran Cuvaj, na Ogrskem so Srbi in Slovaki brez vseh pravic tlačeni s sužnji madžarskih oligarhov, v Avstriji Slovenci na Štajerskem, Koroškem in Primorskem niti ljudskih šol ne dobijo v svojem jeziku in se na njih potrebe niti najmanj ne ozira, kratko v Avstro-Ogrski igrajo Nemci in Madžari isto vlogo, kakor so jo Turki v Traciji in Makedoniji. Zmage balkanskih Slovanov so mogočno dvignile zavest in ponos tudi avstrijskih Slovanov in avstrijsko-ogrski državniki bodo morali začeti temeljito premišljevanje, da bo treba tudi z avstrijskimi in ogrskimi Slovani ravnati, kakor se ravna z državljani, ki morajo nositi vsa bremena in vse dolžnosti do države. Nihče ne dvomi, da imajo prebivalci Srbije in Bolgarije boljše stališče, več prostosti in svobode kot državljani ustavnih držav, kakor Hrvati, ki morajo prenašati vsakovrstne šikanne mažarske samovolje. Onostran Save in Donave vlada konstitucionalni red, v delu Avstro-Ogrske pa imamo absolutizem, katerega sedaj ni nikjer več v Evropi. Turki so iz Evrope takorekoč izgnani le na Ogrskem še nadaljujejo njih krvni bratje Madžari turško vlogo.

Mesto, da bi začeli na merodajnih mestih na Dunaju in v Budimpešti premišljevanje o temeljitem preustroju Avstrije, o preustroju, ki bi zadovoljil vse njene podanike in spremenil v srečne državljane, so krenili Nemci in Madžari na popolnoma drugo pot.

Nemško časopisje je začelo, ko so se začeli spori s Srbijo na nesramen način napadati Srbe in sploh vse avstrijske Slovence. Krščanski li-

Ko je okrevala, se je vrnila z malim Karlom v mesto. Postala je likarica. V zadnjem predmestju je imela svoje skromno stanovanje in ob brleči svetilki je čula in delala za svoj obstanek in srečo malega sinka.

O svojem nekdanjem Karlu dolgo ni mogla dobiti nikakih vesti. Ko je bila rana že skoro zaceljena z brezmejno vdanostjo v usodo, ji je šele neka znanka povedala, kje je. V daljnem nemškem mestu je živel bogato poročen, a bil je brez potomcev.

Kljub temu, da je bila dostikrat v velikih stiskah, mu ni hotela pisati, iz ponosa ne. A enkrat jo je premagalo.

Bližal se je praznik nedolžne mladine, sv. Miklavž. Tudi mali Karček ga je nestrno pričakoval, posebno, ker je slišal v šoli od svojih sošolcev, kaj je njim že vse obljubil. Aniki je bilo hudo pri srcu. Zasluge je imela v zadnjem času tako slab, da bi vsak vinar težko pogrešila, a vendar bi bila rada dečka obdarila ne samo z razno drobnjavo, ampak tudi obleke bi mu bila rada kupila. In pisala je nekdanjemu Karlu v imenu svojega malega sinka...

In prišlo je pismo s priloženim dvajsetkronskim bankovcem. Ni bilo gorke besede v njem, da bi jo potolažila, in ni je razveselila misel, kako se bo otrok veselil darov, ampak zdelo se ji je, da bo suknjica, kupljena s tem denarjem, mrzla in ledena kakor srca brez ljubezni...

sti »Reichspost« in »Deutsches Volksblatt« med prvimi in za njimi židovski listi so začeli za stavo blati Jugoslovane in so stikali in vohali in še stikajo in vohajo povsod za izdajalci in revolucionarji, povsod v vseh slovanskih voditeljih vidijo srbofile, ljudi, ki bi radi, da Avstrija na mestu razpade. Iz nemškega časopisja imamo sedaj najlepšo prilžnost opazovati naklonjenost nemstva in njih mnenje o Jugoslovanih. Nemško časopisje nam je zrcalo, v katerem vidimo svojega sovražnika v vsi nagoti, vidimo ga v notranjost in tudi lahko spoznamo, kaj imamo od njega pričakovati.

Omeniti moramo tudi nemško-ogrsko pobratinstvo. Renegat Dobernig in mandur Tisza sta si podala roke, nemški in madžarski delegati so se našli skupaj, da se posvetujejo, kako se je treba postaviti proti preteči slovanski nevarnosti. Sicer nam to ni nič novega. Da so se bratili v boju proti Slovanstvu Nemci z Madžari, to je že stara stvar. Nemški kralj Arnulf je prvi poklical Madžare na pomoč proti Slovanom, ki niso hoteli ničesar drugega, kakor na svojih tleh pod svojimi vladarji mirno in svobodno živeti. Tisoč let po tem času najdemo zopet isto igro.

Strah pred balkanskimi Slovani je začel pojavljati po nemških glavah in Nemci čutijo potrebo, da si najdejo zaveznikov. In za zaveznike so ravno Madžari primerni. Avstrijski Nemci, kakor Madžari imajo izza zadnjih desetletij že vsaki svojo dobro prakso v zatiranju slovanskih narodov in v skupnem postopanju si jo še lahko izpopolnijo in s skupnimi močmi je lahko hujše pritiskajo na itak že vseh pravic oropane Slovence. Prekrat in izpremembe na Balkanu so rodile torej že zanimive posledice. Gromenje pušk in topov je pretreslo celo Avstrijo.

V srcih avstrijskih Slovanov se je vzbudil krepkejši narodni čut, up je zasijal, da se bliža boljše bodočnost tudi za Slovence v Avstriji: v Nemcih in Madžarih pa je z novo silo izbruhnilo staro sovraštvo do vsega, kar je slovansko; in gotovi elementi iščejo prilžnost, da bi mogli škodovati Jugoslovonom, hujskajo, kakor pobesneli zoper Srbijo, ki zahteva samo to, da se uredijo razmere na Balkanu tako, da bo ji zagotovljena gospodarska neodvisnost. Ti elementi pa ščuvajo obenem proti avstrijskim Slovanom, katere se označuje kot veleizdajalce. To je povzročilo, da so se narodnostni boji v Avstriji zopet znatno poostriili.

Med vojno in mirom.

Ekspose ruskega ministrskega predsednika.

Ruski ministrski predsednik Kokocev je izvajal v svojem ekspoziciji, ki ga je pričakovala vsa Evropa z največjo napetostjo, sledeče:

»Zakonodajna naloga, ki jo ima četrta gosudarstvena дума, naj bo posvečena delu, da najdemo pota za socialno - politično organizacijo Rusije na podlagi strogo postavnih principov, ki so določeni v manifestu z dne 30. oktobra 1905. Ti principi so postali sedaj za vlado in zakonodajne oblasti izvedljivi, vsled česar jih je mogoče v popolnem miru za blagor domovine izvesti. Politične institucije so poklicane, da ohranijo enotnost in nedeljivost države in predvlado ruskega naroda in pravoslavne cerkve. Osnovni principi države jamčijo vsem veroizpovedanjem svobodo in tudi ne izključujejo neomejene posebnosti administrativnih in zakonodajnih institucij Finske pod pogojem najožje zveze z državo in nepreklicne ukлонitve pod rusko postavodajo v vprašanjih, ki tangirajo interese Rusije.

Vlada upa in je o tem prepričana, da se bo četrta дума posvetovala o vprašanju narodne obrambe v onem liberalnem in patrijotičnem duhu, kakor je to storila prejšnja дума. Na izrecni ukaz carja vam bo predložila vlada vse, o čemer naj se posvetujete in kar je upravičeno vsled potrebe organizirati oboroženo silo. Vlada je prepričana, da bo našla v vsaj marljive sodelavce pri tem neobhodno potrebnem delu. Ti pomisleki, važnost narodne obrambe in sredstva, ki jih mora vlada dobiti, da ta dela zasigura, mi dajejo povod, izpregovoriti par besed o drugem vprašanju, ki je za vas, kakor za vsa Rusijo velike važnosti. Vojaške vrline in izredna enodušnost, ki so jih pokazale balkanske države, so izzvale najtoplejši simpatijo v srcih vseh Rusov. Kot slovanska pravoslavna veselila, ki je prinesla neštete žrtve za obrambo svojih plemenskih in verskih bratov, ne more ostati Rusija brezbrizna napram dejstvu, da morajo ti narodi dobiti eksistentne pogoje, ki bodo v skladu z doseženimi uspehi in s potoki krvi jamčili za njih interese in mirni razvoji, obenem pa odstranili za prihodnost tudi nevarnost novih, evropski mir vedno ogro-

žajočih komplikacij. V svesti si tradicij naše zgodovine in soglašajoč z javnim mnenjem, ki se je očitno pokazalo, carška vlada gotovo ne bo mogla nikdar pustiti v nemar, izrednega pomena ruskih interesov.

Z zadovoljstvom konstatira vlada, da nima vzroka, izpremeniti svojega mirnega stališča, ki ga je zavzemala od vsega začetka sredi vseh nemirov in razburjenj. Vedno je vodila vlado edina misel, da hoče obvarovati svoje historične dolžnosti in svoje dostojanstvo. Prezgoda bi bilo sedaj govoriti o tem, s kakimi sredstvi se bo rešilo sedaj to ali ono na Balkanu nastalih vprašanj. — Osnovni principi, od katerih se mora dati vlada voditi, ko bo bila ura končne odločitve, so ravnotako določeni v naši preteklosti, kakor v potrebi, spravi jih v sklad z našo sedanjostjo. Zvesti svoji alianci in ententam z drugimi vesilami in gotovi podpore naših prijateljskih in drugih aliranih držav, ne vidimo koristi v tem, da bi stopila ena skupina držav drugi nasproti. Vse vlade, ki bi zapustile stališče skupnega razmotrivanja osnovnih vprašanj sedanje politične situacije s tem, da bi hotele uveljaviti svoje neposredne ali sekundarne interese, bi prevzele težko moralčno odgovornost za eventualno možnost poznejših mednarodnih zapletljiv. Velešile imajo zelo mnogo vzroka, delati na to, da se razvoj komplikacij do meje, kjer bi bil ogrožen evropski mir, prepreči. Ruska vlada upa, da bo dovedel solidaričen trud velešil, do sporazuma glede rešitve, ki spravlja njih interese v sklad s pravičnimi zahtevami balkanskih držav. Zato gorko pozdravlja inicijativno angleške vlade, ki se izraža v tem, da naj se na likvidacijo vojne mereča vprašanja, ki zadevajo tudi interese velešil, pred vsem razmotrivajo med celokupnostjo. Simpatični pozdrav, ki ga je našel ta predlog v stolnih mestih evropskih velešil in reunita veleposlanikov, ki je bila ravnokar otvorjena v Londonu, bosta, kakor upamo, olajšala mirno rešitev sedanje krize. Prežeta želje, sodelovati z vsemi močmi pri ohranitvi evropskega mira, izraža vlada upanje, da bodo imela naša prizadevanja z božjo pomočjo uspeh in da prihodnji dogodki ne bodo škodovali v nobenem oziru vitalnim interesom Rusije, ki smo jih dolžni braniti z vsemi silami v imenu časti in dostojanstva svoje države.

Izvajanja ministrskega predsednika, ki so trajala skoro eno uro, so bila od dume z navdušenjem in velikanskim odobravanjem sprejeta, zlasti na onih mestih, kjer govori o balkanskih državah in o obrambi države. V carski loži so bili navzoči tudi veliki knezi.

Turške finance.

Kakor poročajo iz Frankobroda, je izplačala »Dette publique« turškega finančnemu ministru 300.000 funtov na italijansko izplačilo »Dette publique« za ureditev svojih zahtev v Tripolitani in Cirenai. Porta je prvotno nameravala dvigniti samo pristojščino ji rento in ne kapitala. Hotela je na ta način vzdržati navidezno večni tribut od strani Italije, njene finančialne težkoče pa so jo prisilile, dotakniti se kapitala. Tudi najbrže ne računa na mnogo več, kakor na zgorajšnjo vsoto. S tem denarjem je omogočila Turčiji izplačilo predvčerajšnjim dospelih mesečnih plač, sicer bi se bile morale prvič, odkar ima Turčija svoj parlament, ustaviti plače. Že več dni se je posvetoval veliki vezir Kiamil paša s carigradskimi finančnimi zavodi, da bi našel izhod iz te velikanske denarne krize.

Sedaj se vlada pogaja z neko francopko finančno skupino, ki je v zvezi s tobačno režijo, zaradi preduma pol milijona funtov po 9%, plačilnega v 6 mesecih.

Kar se tiče otomanskega državnega dolga, prihaja iz Londona brzojavka od »Council of Foreign Bondholders«, ki pravi, da so dobili angleški konzuli v mestih, okupiranih od balkanskih držav, naročilo, da stoji dohodki iz otomanskega državnega dolga pod zaščito velešil. Od prizadetih držav so dobile države Balkanske zveze tozadevna sporočila, ki imajo namen, da se upoštevajo pravice in interesi posestnikov turških državnih papirjev pri vsaki možni ureditvi vprašanja.

Mirovna pogajanja.

Pri včerajšnji mirovni konferenci se niso pojavile, kakor poročajo iz Londona, nobene težkoče in vladalo je do konca seje najlepše sporazumljenje. Začudenje je vzbujalo le dejstvo, da turški delegati niso imeli obsežnejših informacij, kljub temu, da so vedeli, kakšno stališče zavzemajo Grki napram premirju. Turški delegati so predlagali, da naj jim zastopniki zveznih držav pojasne njihove mirovne pogoje. Delegati Bal-

kanske zveze pa tega niso storili, češ, da bi bilo to brezpomembno, ker se pogajanja itak ne morejo vršiti, dokler ne morejo turški delegati obravnavati z vsemi štirimi balkanskimi zaveznici.

Splošno se je mislilo, da se bodo Bolgari sprijaznili z mislijo, da njihova zahteva glede predaje Odrina ne bo prodrila. Toda to se ni zgodilo in Bolgari vztrajajo z vso odločnostjo pri svojih zahtevah. Poleg tega bo posebno kočljivo tudi vprašanje glede Soluna. Tudi tega mesta Turki nočejo odstopiti.

Gotovo je, da se bodo pogajanja zavlekla, kajti tudi če bi Turčija razširila pooblastila svojih delegatov, ne pride dotični dokument pred konec tega tedna v London. Pospešila bi se pogajanja edino na ta način, da bi Turčija brzojavno obvestila konferenco o nadaljnjih pooblastilih svojih delegatov, pogajanja pa bi se provizorično nadaljevala, dokler ne pridejo pooblastila. Računajo pa s tem, da bo Turčija vztrajala pri svojih zahtevah. Nasprotno pa so delegati balkanskih držav edini, da se brez Grške ne pogajajo. Z ozirom na svoje zaveznike bi bilo pač mogoče, da pristopi Grška k premirju, izvzemši blokade turške obali, toda samo na ljubo svojim zaveznikom, ne pa Turkom.

Dr. Danev je izjavil po včerajšnji seji delegatov sledeče: Jaz do sedaj še nisem priznal, da bi se bil pojavil med Balkansko zvezo kak razpor. Tega tudi sedaj ne priznavam. Zato mora Grška biti pri pogajanjih in znali bomo najti pota in sredstva, da se izravna vprašanje podpisu. Grška bo baje premirje naknadno podpisala in se bo vprašanje rešilo sporazumno, seveda le, če Turčija ne zasleduje s tem zavlačevalnih namenov. Tega sedaj še ne moremo reči, kmalu pa bomo to vedeli. Jaz osebno ne verjamem, da namerava Turčija zavleči pogajanja. V četrtek popoldne bomo predložili Turčiji vse pogoje skupaj. — Na vprašanje glede predaje Odrina in če Bolgarska še vztraja na predaji, je odgovoril Danev: »Včeraj smo stali na tem stališču; želim pa, da se o onem, kar sem povedal, ne govori preveč.«

Pomorska bitka.

O pomorski bitki pred Dardanelami še vedno ni zanesljivega poročila iz Carigrada, kar daje upati, da so vesti iz Aten resnične. Te vesti naznanjajo med drugim tudi sledeče: Ob 9. uri 25 minut so odplule naše vojne ladje »Averof«, »Spetsai«, »Hydra« in »Psara« proti Sedil Bahru na polotoku Chalkidiki. Pridružila se jim je še flotila 9 torpednih rušilcev. Štiri turške vojne ladje, ki so se postavile južno od Sedil Bahra v bojno črto, so začele naše brodoge obstreljevati. Odgovarjali smo najprej na 9 km razdalje in smo se nato približali utrdbam na 3 km. Medtem ko so turške oklopnice streljale na nas, se je postavila turška oklopna križarka »Messudie« in oddelek turškega vojnega brodogra nam nasproti v bližini utrdb Kumkale ter nas tudi obstreljevala. Ob 10. je streljanje prenehalo in sovražnik se je v neredu umaknil. Kolikor smo mogli izvideti, ima sovražnik mnogo izgub.

Drugače se glase poročila iz Carigrada pa prihajajo baje od nekega tujega mornariškega častnika, ki pravi, da je turška mornarica v polnem redu napadla grško vojno brodoge in da je z uspehom obstreljevala grško vojno brodoge, ki se je moralo končno umakniti za otok Imbros. Na grški strani je baje sodeloval tudi podmorski čoln »Delphin«, ki pa turškim vojnim ladjam ni napravil nobene škode. Najdelj je ostala na bojišču grška vojna ladja »Averof«, vendar se ne da natančno določiti, če je bila zadeta ali ne.

Govori se pa tudi, da sta bili nekaj nemški vojni ladji »Barbarossa« in »Torgut Sefket« močno poškodovani. Kar se tiče vojne ladje »Heireddin Barbarossa«, priznavajo v Carigradu, da je bila zadeta od 20 krogel, vendar pravijo, da ni poškodovana, kar se pa sliši precej neverjetno.

Štajersko.

Otroška vrtca družbe sv. Cirila in Metoda v Hrastniku priredita dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne v šolski telodavnici božičnico. Na sporedu so deklaracije, petje, igra, nastop božičnega moža; nato obdarovanje otrok.

Iz Celja. Graški »Schuffenblatt« je priobčil davi denunciacijo, v kateri se razburja, da je vspebujal »Miklavž« na Miklavževem večeru nekega ljubljanskega nepolitičnega društva otroke, naj ostanejo zvesti svojemu narodu. To da je bil velepolitičen govor, zaradi katerega bi že morala kranjska deželna vlada dotično društvo razpustiti. Za Nemece

velja seve kot pruske patrijote drugačna pravica. Tako poroča isti »Schuffenblatt« (t. j. seveda »Grazer Tagblatt«), da je govoril na božičnici celjskega »Turnvereina« dr. Evgen Negri med drugim: »Na Spodnjem Štajerskem hujskajo sedaj Slovenci sistematično ljudstvo (proti Avstriji) in ga pripravljajo (za veleizdajalstvo) v vojski.« To seve ni — politično obrekovanje. Isti mož se je v svojem govoru povsod tudi do trditve, da je »nemško (nacionalna) politika identična z avstrijsko«. Čudno se nam zdi, da nastopajo v Celju vedno — renegati, kadar se govori o »nemški domovini« in »nemški« politiki. Logično je torej, da je ta patrijotična nemškonacionalna politika v Celju in na Sp. Štajerskem preračunjena le v korist renegatom, podlim, le za dobičkom hrepenečim dušam. Bilo bi pri nas v resnici več miru, ako bi se vendar avstrijske vlade odločile do tega, da bi umaknile svojo varstvo teje korumpirani nemškutarski bandi na Sp. Štajerskem in Koroškem in pustile priti slovenski večini do njenih pravic. Drugače bodemo res nazadnje Slovenci z dr. Negrijem vred prepričani, da je renegatska politika pri nas — avstrijska državna politika!

Südmarkarska blamaža v Gradcu. Kakor smo v »Nar.« poročali je izdalo vodstvo »Südmarke« v Gradcu (Wastian, Kneschaurek in dr.) goreč oklic na graške meščane, naj vendar ne puste v najbolj nemškem mestu na Avstrijskem igrati Čeha Kubelika temveč ga naj, če treba, napade tudi z brahijalno silo. Gotovi nemški nacionalci so že mislili, da bode došlo do kakih patrijotičnih demonstracij proti — češkemu umetniku. Ali graški purgariji so pokazali, da so vseeno boljše ko vodstvo »kulturnega« in »dobrodelnega« društva »Südmark«. Štefanijina dvorana, v kateri je Kubelik nastopil, je bila razprodana do zadnjega kotička in ko je bil umetnik z naznanjenim programom gotov, je moral še na burno zahtevo občinstvo vedno in vedno dodajati. »Tagblatt« in »Tagespost«, ki sta prej priobčevala »Südmarkina« nemškonacionalna pridruženja proti češk. goslašču, sta ga morala po koncertu blagoslovljati. To-le blamaža si lahko vtakne »Südmarka« za kloub. V Gradcu je vendar še nekaj dostojnih ljudi. V Ptuj in Celju bi bilo seve drugače.

Iz Šoštanja. Kakor ste poročali v »Slov. Narod«, so raznesli Ptujčani po nemškem svetu novico, da so Slovenci zažgali Nemški dom v Ptuj in da naj vrli nemški bratje na to novico odgovorijo z obilnimi darovi. Nekateri kalini so res že nasedli... Če zmorejo Ptujčani, zakaj ne bi našli »nemški« Šoštanjčani? Najet človek je vrgel te dni nekaj kamnov v eno okno na nemški šoli in, kakor vimo, doseglo se je med Šoštanjčimi Nemci »velikansko« razburjenje na »slovenskim divjaštvom«. Dobrodušni nemški bedaki, darujte za nemško šolo v Šoštanju! Samo originalno to sredstvo ni in ne vemo, če se ne bodo Ptujčani zaradi patenta razburjali.

Šaleška podružnica »Slov. planinskega društva v Šoštanju« priredi 5. januarja 1913 pri Rajsterju veliko »Planinsko veselico« združeno z burko »Izposojena soproga« in plesom v veliki dvorani in pred planinsko kočjo na »Urški«. V planinski koči bo stregel oče »Trebušnik« in brhke planinke v narodnih nošah. Pa tudi za druge zabave je dovolj preskrbljeno! Torej vse, kar čuti z nami, naj pride če le mogoče v turistovski obleki ali pa v narodni noši k nam v Šoštanj! Pokažite, da znate ceniti naše delo!

Iz Maribora. Pišejo nam: »Imel sem nedavno priloiko sedeti v družbi več nemškonacionalnih spodnještajerskih sodnikov. Pogovor se je sukal o zadnjih sodniških imenovanjih. Družba se je čudila, da je mogel priti kak slovenski sodnik v Maribor. Vsi so izrekli prepričanje, da mož moral podati v Gradcu izjavo, da je nemškega mišljenja, drugače se ne more priti v Maribor...« Človek mora torej biti po mnenju spodnještajerskih nemškonacionalnih sodnikov neznačajen renegat, drugače ne dobi mesta v državni službi. Wacker!

Iz Ptuja. (Nečuvno postopanje Ornigove policije.) V nedeljo, dne 15. t. m. je vdrle brez vsake pravice in brez dovoljenja pristojne oblasti policija v stanovanje g. Toplaka ter je tam izvedla hišno preiskavo, češ, da je gđ. hčerka nabirala prispevke za »Rdeči križ« balkanskih držav in s tem zakrivila hudodelstvo veleizdaje. (Potem ga je zakrivil tudi avstrijski »Rdeči križ«, ki je istokotkar dovoljno priskočil na pomoč balkanskim ranjencem. Op. uredn.) Proti nečuvnemu postopanju policije se je takoj vložila brzojavna pritožba na namestništvo, ki je uveljavila poizvedbe. Tudi se je pri okrajnem glavarstvu podala ustmena pritožba. Ako gre tako naprej, smo v nevarnosti, da nas vse Slo-

vence v Ptuj odžene policija v zapore!

Iz Ptuja. (Predavanje profesorja dr. M. Murka.) V nedeljo, dne 15. t. m. se je vršilo znanstveno predavanje vseučilišnega prof. g. dr. Murka v Narodnem domu. Veleučeni g. predavatelj si je izbral z ozirom na veliko zanimanje, ko ga vzbujajo slovanski narodi na Balkanu, času primerno snov in predaval: »O balkanskih narodih«. Predavanje je bilo znanstveno zasnovano, vendar pa je vzbujalo tudi pri poslušalcih s kmetov izredno zanimanje. G. predavatelj je znal zadeti tudi za te poslušalce pravo struno in tako smo vsi pozorno sledili izvrstnim izvajanjem, ki so trajala poltretjo uro. Poučna predavanja univerzitetnih profesorjev pri nas Slovenceh so nekaj posebnega, zato smo pa tudi ponosni, da smo ravno v Ptuj imeli priliko, da pozdravimo v svoji sredini svojega rojaka, kot predavatelja z graškega vseučilišča. Pridobil si je hvaležna srca svojih poslušalcev in to mu naj bode skromno plačilo za njegov trud.

»Mariborska podružnica zveze jugoslovanskih železničarjev priredi v nedeljo, dne 22. grudnia ob 4. popoldne v veliki dvorani Narodnega doma božičnico za otroke svojih članov. Pri božičnici nastopi železničarski otroški zbor in tamburaški zbor. Vstop je prost. — Mariborsko narodno občinstvo se vljudno vabi, da se po možnosti udeleži te božičnice. Po božičnici ob 8. uri zvečer se vrši v mali dvorani družinski večer, pri katerem nastopi prvič železničarski moški zbor. Na sporedu je petje, tamburanje, glasovir in gosli (solo), prosta zabava in ples. Vstopnina za nečlane 40 v. Ako morda kdo ni dobil vabila, naj vseeno pride. Odbor.

V. narodna zbirka. (III. izkaz.) Prejeli smo nadalje sledeče prispevke: Ormož: Ludovik Zepić 21 K; Slovenji gradec: ga. Milka Pernat 29 K; Teharje: gdčna. Nika Kosi 2 K; Polensak: I. Gorup 19 K 90 v; Petrovče: gdčna. Pavla Ježovnik 46 K 1 v; Vransko: gdčna. Adela Železnik 13 K; Metinje: Anton Smeh 10 K 40 v; Stara vas-Bizelsko: gdčna. Toni Janežič 16 K 80 v; Podgorje pri Slov. Gradcu: gdčna. Matilda Smid 7 K 80 v; skupaj torej 165 K 95 v. — Vsem nabiralcem in nabiralčicam priskrba hvala. — Prištevi teh 165 K 95 v k ž v I. in II. izkazu objavljeni svoti po 1465 K 3 v, dala je V. narodna zbirka dosej 1631 K 7 v. — Nismo še pa prejeli vkljub ponovnim tožadnim prošnjam iz 48 krajev niti prispevkov, niti vrnjenih nabiralnih pol. V sled tega smo primorani razdeliti V. narodne zbirke odložiti za dva do tri tedne, medtem ko je nam bilo dosedaj mogoče razdeliti vsako Narodno zbirko pred božičem. Zato še enkrat nujno prosimo vse one gospe, oziroma dame, katerim smo za spodaj omenjene kraje poslali nabiralne pole, da nam nabrane prispevke do konca tega leta vpošljejo, oziroma nam do tedaj vsaj vrnejo prazne nabiralne pole, da lahko sklenemo račune ter nabrani denar razdelimo takoj po novem letu. — Ti kraji, ki se nam dosedaj še niso odzvali niti na en niti na drug način, so sledeči: Artiče, Brežice, Dolina pri Ptuj, Dramlje, Fala, Fram, Frankolovo, Globoko, Gomilsko, Gotovlje, Griže, Hoče, Jurklošter, Konjice, Lehen (Brezno), Ljubčno, Ljubno v Savinski dolini, Mala Nedelja, Mota pri Cenu, Nova cerkev, Orla vas (Braslovče), Pilštani, Podčetrtek, Podstreda, Poljčane, Zgornja Poljskava, Polzela, Ptuj, Rače, Rečica (trg), Ribnica, Rogatec, Ruše, Sevnica, Slov. Bistrica, Središče, Sv. Boljenk v Slovenskih goricah, Sv. Juri ob Ščavnici, Sv. Juri ob Taboru, Sv. Ksaverij v Savinski dolini, Sv. Marko nižje Ptuj, Sv. Peter v Savinski dolini, Sv. Vid pri Planini, Škofja vas, Šmarje pri Jelšah, Videm in Žiče.

Odbor.

Drobne novice. V konkurz je prišla trgovka Rozalija Vrtočnik v Trbovljah. Začasni upravitelj konkurzne mase je dr. Jožef Kolšek, odvetnik v Laškem trgu. — Prosto-voljna požarna bramba na Rečici slavi dne 8. januarja svojo 30letnico z večjo slavnostjo, čije spored bo še pravočasno objavljen. — Rogaški okrajni zastop je imel dne 15. decembra plenarno sejo, v kateri se je obravnaval proračun za l. 1913. Ta izkazuje 52.965 kron 12 v potrebnih in 4719 K 90 v pokritja; primankljaj se bo pokrila z 68% okrajno doklado. — Iz Ormoža a poročajo, da je ušel dne 12. decembra iz preiskovalnega zapora hlapec Rudolf Winkler, rojen v Pobrežju pri Mariboru. Bil je zaprt zaradi tatvine. — Iz Ptuja. 15. decembra se je poskušil ustreliti narednik tukajšnjega pionirskega bataljona L. Sachmann. Ranil si je s strelom pljuča, vendar bo pa najbrže še

ostal pri življenju. Življenje si je hotel vzeti zaradi nesrečne ljubezni. — Iz Ptuja. Zapri so kočarja Alojza Kralja iz Krčevine, ki je osumljen, da si je sam zažgal hišo. — Umrli je v Poljčanih gospa Terezija Grundner, roj. Kodrič v 76. letu starosti.

Koroško.

Koroški deželni šolski svet je v svoji zadnji seji rešil običajne lokalne zadeve in vzel obenem na znanje sankcijo novega deželnega zakona glede ureditve učiteljskih plač.

Roparski napad v Beljaku. Beljaška policija je našla večeraj zjutraj pri cerkvi sv. Križa neznanega moža nezvestnega na cesti. Mož je bil težko ranjen in šele zvečer se je nekoliko zavedel. Še na pol zmeden je pripovedoval, da je doma na Kranjskem, kjer je prodal svoje posestvo za okoli 5000 K in se namenil v Ameriko. V Beljaku je ostal par dni. Napadel ga je nekdo pri cerkvi in ga pobil ter mu odnesel 4800 K denarja. Policija je uvedla takoj preiskavo, ki je dognala sledeče. Napadeni je Fran Petrič iz Kranjske in je res tisti dan dvignil v posojilnici 5000 K. Seznanil se je slučajno z bivšim hotel-skim slugo Jakobom Potočnikom, s katerim sta popivala v več gostilnah. Potočnik je seveda videl, da ima Petrič denar in na poti ga je napadel. Potočnik je nameraval bržkone vreči Petriča v Dravo toda to se mu vsled telesne premoči Petričeve ni posrečilo. Pač pa mu je odnesel denar in pobegnil. Aretirali so ga večeraj v neki okoliški gostilni, kjer je popival in se bahal z velikimi vsotami denarja. Pred aretacijo je hotel pobegniti, toda to se mu ni posrečilo.

Primorsko.

Lopovsko postopanje laških uradnikov v zavarovalnici proti nezgodam proti slovenskemu delavcu. Vedno se čujejo pritožbe o nepravilnem, surovem in prezirljivem postopanju laških uradnikov napram Slovincem. Toda kaj takega, kar se je večeraj zgodilo, še nismo čuli. V svrhu zdravniške preiskave je bil povabljen od zavarovalnice 19letni delavec Ivan Hrovatin iz Elerjev pri Škofijah. Fant je prišel že zjutraj v Trst, toda na preiskavo je moral čakati do 5. popoldne. Ker je deček vedel, da ima pravico, zahtevati potne stroške, je prosil, da naj mu plačajo 1 K 20 vin. za voznino. Toda slabo je našel deček. Dva uslužbenca sta ga začela zmerjati z znanimi umazanimi psovskimi Lahov. Končno je narasla njihova strast v sovraštvo proti Slovincem tako daleč, da so v uradu in se začeli prav pabalinsko obnašati. Prijeli so fanta in ga vrgli v pisarni na tla, padali so udarci, končno so ga zagrabil za noge in so ga vlekli po stopnicah tako, da je fant udarjal z glavo ob kamenite stopnice. Ko so ga izpustili, je bil fant ves raztrgan in razcapan in poškodovan po celem telesu. Končno so se ti vrli uradniki vendarle zavedli in hoteli popraviti svoj zločin. Ravno tisti, ki je najbolj tolkel po fantu, mu je dal nakaznico za 10 K. Toda prepozno, fant je ovadil zadevo policiji in se odpeljal. Toda že drugi dan se je moral vrniti v Trst, da so ga operirali in obenem zaslišali. Zaslišana sta bila tudi oba uslužbenca Karel Facchin in Josip Fledinger. Priznati sta morala svoje dejanje, izgovarjala pa sta se, da sta vse to naredila na izrecni ukaz oddelnega načelnika dr. Armanda Mecozzija. Uvedena je preiskava in radovedni smo, kdaj bo konec temu, da bodo slovenski delavci, ki pridejo bolni v zavarovalnico po svojo trdo zasluženno podporo, tepeni in poškodovani in to od onih, katere s svojimi žulji preživljajo in ki bi jim morali biti za to hvaležni. O izidu te skrajno umazane pobalinske afele bomo poročali. — Ob enem naj si to zapomnijo volilci, ki volijo jutri pri nadomestnih volitvah, da le-ti lahko odпомorejo tem nezgodnim razmeram s tem, da složno volijo slovenske kandidate in tako zagotovijo več zaslonbe v vodstvu, v katerem so dosedaj paševali sami zakleti nasprotniki Slovincem.

Vojak na straži ustrelil nekega kmeta. Na železniški progi Gorica-Sv. Lucija je ustrelil vojak, ki je stražil železniško progo nekega kmeta, ker ta ni obstal na vojakov klic.

Pazite! Zaradi razžaljenja cesarja so aretirali v Trstu na ovadbo treh vojakov bosanskega polka 36letnega Antona Jelena iz Radovljice.

Vlom podnevi. Trgovca Pio Lazarini v Trstu je zapustil predvečernjim popoldne za kratek čas trgovino. Ko se je vrnil, je našel s silo odprto predalo, v katerem je manjkalo 3000 K. Vlomilca še niso dobili.

Priporočljiv komornik. Pri hišni preiskavi Salvator Segrejevega komornika L. Tagliabue so našli v njegovem stanovanju 3 kovčge, napolnjene z različnimi dragocenostmi, kakor zlatinami, srebrnimi in razno starinsko blago. Vse to je komornik pokradel svojemu gospodarju. Ukradeno blago cenijo na več kot 100.000 kron.

Izredno porotno zasedanje za puljsko občinsko afero. Preiskave glede goljufij, ki so se vršile v mestnem gospodarstvu v škodo mesta od strani laških uradnikov, slug itd., so skoro končane. Za to zadevo je sklicano na dan 27. januarja 1913 izredno porotno zasedanje, ki je določeno na 14 dni. Obravnave bodo zelo zanimive, ker bodo odkrile vse svinjarije in goljufije, ki so jih počenjali laški mestni uslužbeni v Pulji.

Ponesrečen poštni avtomobil. Na cesti med Porečjem in Pazinom se je preuknil v cestni jarek poštni avtomobil. Potniki so poskakali iz voza skozi okno. Ponesrečil se ni nihče.

Turki v naših deželah in pesmih.

(Dalje.)

Ta sijajna zmaga je seveda le še bolj podžgala Bajezidovo bojevitost. Ker je toli izlaska porazil cvet evropskega viteštva ter cesarja mogočne Nemčije in kralja Ogrske, se mu ni bilo bati nobenega resnejšega odpora v Evropi. Udril je torej v podonavske in posavske dežele ter se kakor divji hudournik vsul tudi na Slovence.

Takoj po bitki pri Nikopolju se je vsula močna turška četa na Štajersko, zajela Ptuj, ga požgala in oplenila ves okraj med Dravo in Savo. Prvič so bili takrat Turki na slovenskih tleh in Slovinci se jim niso znali upreti, nemški cesar in ogrski kralj pa se za slovensko rajo nista pobrigala. Tako se je moglo zgoditi, da so Turki takoj prvič odgnali v sužnost nad 16.000 kristjanov in kristjank. Prvi Slovinci, ki so občutili turško pest, so bili torej Štajerci.

Že l. 1408 pa so spoznali Turke tudi Kranjci na svoji zemlji. Turki so namreč naskočili Črnomelji in Metliki. Vso njuno okolico so pokončali ter pobili in odvedli seboj mnogo ljudi. Kranjci niso bili pripravljeni na odpor, država pa se zanje ni zmenila; a tudi domače plemstvo je junakovalu raji po viteških turnirjih ter se zabavalo po utrjenih gradovih. Slovinci so izprevideli, da si morejo pomagati sami in začeli so se oboroževati in zidati utrdbe. Janez Trdina piše:

Prve turške vojske so imele važne posledice za Slovence. Res je, njih dežela je bila zdaj mnogo mandrana, njih posest je ginila v ognju, tisoč bratov ni bilo iz sužnosti več; pa tudi dobrih posledic ni manjkalo. Ljudstvo, ki se je v začetku halo sovražnikov, se je zdaj prenečilo, da ga le lastna moč more oteči, ker je imela Avstrija na drugih krajih preveč opraviti, da bi bila pomagala tudi tu. Ljudstvo se je tedaj predramilo iz svojega dolgega spanja, zagrabilo za meč in porat, zadobilo zopet staroslovensko junakost in dobilo sloh bolj žive misli. Pogum je prešinil vsakotno srce, beg so začeli šteti med sramotnosti, več se niso bali turških navalov. Grmada na meji se je posvetila, znamenje je bilo znano in se je dajalo dalje in dalje: v vseh dolinah so se zdaj oroževali: krvav sprejem je čakal sovražnika. In ako je bila tudi kaka posamezna vas prijeta, bila je vendar tudi takrat zmaga gotova. Može in mladeniči so stali v Šabru, pod njimi so gorele njih hiše, ki so jih zažgali Turki, za njihovim hrbtom je bila cerkev, ki jim je branila zdaj tudi žene in deco, katero so hoteli z vsem, kar jim je v njej svetega in dragega, Turki požgati. Koliko reči tedaj, ki človeku razdražijo ves žolč, ki mu iz vseh nitek srca obude pogum za najstanovitnejšo in najsrditejšo bran in so mu tedaj poroki gotove zmage! Le tiste boje, v katerih jih je padlo na tisoče, nahajamo zapisane v knjigah: na kje stoji kaj o manjših praskah, v katerih se kaže srčnost posameznega še veliko bolj? Kje kaj o bojih, ki so se vršili na pokonališčih v tabirih in o junških delih Slovincem, ki so jih dovršili po samem? Le ljudstvo je še semtertje ohranilo te boje ali v pesmih ali v povedkah.

Večji turški napad na Slovence se je zgodil l. 1418. Prišlo je bajce okoli 20.000 Turkov nad ogrske in štajerske Slovence. Turki so oblegali slovensko mesto Radgono. Ta strašna novica se je raznesla po vsem Slovenskem in zbralo se je okoli 12.000 Štajercev, Kranjcev, Korošcev in Hrvatov, ki so Turke premagali, skoraj uničili in Radgono rešili.

Po trinajstih letih, l. 1431.* je pridrl preko Hrvaške okoli 8000 Turkov zopet do Metlike, ki je bila le slabo utrjena, večinoma lesena in brez zadostnih straž. Turek je poklal vse ljudi, razrušil cerkev in mestno hišo ter mesto zažgal.

Nato so odšli Turki prvič čez Gorjance proti Novemu mestu ter ga oblegali. Sedaj pa sta zbrala kranjski in koroški deželni glavar okoli 4000 mož in zgrabila sovraga. Turki so imeli velike izgube ter so se hitro vrnili v Bosno, odkoder so prišli.

Pripovedujejo, da so Mohamedanci pridrli v neko dolensko vas. Vse je bilo prazno, razun bajte, ki je stala na višavi ob vasi. Tam je ostal gospodar, korenjak, s svojo hčerjo. Hotel je raji poginiti, ko bežati. Imel je dve puški. Ko se Turki približajo bajti, kmet ustrelil in v vsakim strelom zadene. Srditi planejo Turki proti koči in mečejo ogenj nanjo. Ker pa je bila koča krita z zelenim jelkovim lubjem, se ogenj ne prime. Med tem pa si je kmet puško nabasal iznova in zopet podrl Turka; drugo puško mu je pripravila hči in zopet je oče zadel Turka. Tako je hči puške sproti basala, oče pa je streljal. Turki so začeli zdaj misliti, da je v koči skrita cela truma Slovencev, ker streljanje ni prenehalo. Odmikali so se torej bolj in bolj in so končno pobegnili.

L. 1448, je cesar Friderik III ukazal vsem prebivalcem ljubljanske okolice, naj pridejo, kadar bodo pozvani, s sekirami, lopatami in drugim zidarskim orodjem v Ljubljano, da pomagajo pri napravi zidovja in okopov, ker bodo v sili tudi sami s svojim imetjem našli tamkaj zavetja in zaščito. L. 1451. je ukazal utrditi Kamnik. Tudi v korist drugih mest je izdal cesar Friderik slične odloke. Metličanom je n. pr. l. 1464. cesar za štiri leta odpustil vse davke in naklade, da bi si s tem bolje utrdili svoje mesto. V Ljubljani in v vsej deželi je škof Sigmund pl. Lambert začel pobirati »turški davek«, papež Pavel II. pa je razglasil »odpustke« za kranjske borilce proti Turkom. Vendar je manjkalo enotnega odločnega odpora. Friderik ni bil mož, ki bi se bil povzpelo do pogumnega dejanja. Notranja razdvojenost avstrijskih dežel je slabila odporno silo. Štajerska, Koroška in Kranjska so imele večkrat same, celo proti volji cesarjevi skupne deželne zbornice, kjer so se stanovni posvetovali o svojih pripravah zoper Turke. Taki skupni deželni zbori so bili l. 1469. v Št. Vidu na Koroškem, leto pozneje v Brežah, l. 1474. v Volšpergu, za posamezne dežele pa v raznih mestih. Vsa prizadevanja panežev in knezov, vsponbuditi hladnokrvnega pobožnjaka Friderika na veliko križarsko vojno proti Turkom, so bila brezuspešna. Ogrožene dežele so bile prepuščene same sebi ter niso dobile nobene državne pomoči. Le toliko vojaštva, kolikor so ga mogle dežele same zbrati in plačati, so postavile v obrambo domovine. Slabotni nemški cesar Friderik je moral ob toliki brezbriznosti slišati marsikatero trpko kritiko deželnih stanov, kako pa je sodilo ljudstvo, ki je bilo najsirše in najštevilnejše. O takem vladarju, si je lahko misliti. V Gradcu so približno javno odprto poziv na cesarja. V pozivu je bilo čitati: »Dvigni se iz spanja, v katerem že dolgo ležiš po svojem poženju! Tvoji podaniki iz plemstva in priprostega ljudstva v vojvodini Kranjski in Metliki te že nad pol leta s hrepencevimi tožbami kličejo na pomoč zoper Turke!« Poziv mu očita, da ne izpolnjuje svoje prisege pri kronanju, da je poslalsl denar, zvišal davke, carino in še druga bremena, da pa ne stori ničesar za zvesto ljudstvo, čenrav ima desetkrat večje dohodke, kakor njegov slavni prednik, hrabri Ernest.

K sreči so imeli Ogrji moža, ki ze znal odhitati Turke ter je s tem tudi koristil slovenskim deželam.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

+ **Dnevni red izredne seje občinskega sveta v ponedeljek**, dne 23. cembra 1912 ob šestih zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu mestne hranilnice ljubljanske glede zvišanja obrestne mere. IV. Finančnega odseka poročilo: 1. o dopisu županovem glede zgradbe topničarskih vojašnic; 2. o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1913; 3. o proračunu zaklada meščanske imovine za leto 1913; 4. o proračunu mestnega zaklada za leto 1913. V. Stavbnega odseka poročilo: 1. o

* Ivan Vrhovec trdi, da že leta 1429; dr. Jakob Sket navaja tukaj l. 1431.

končne kolavdaciji zgradbe IV. mestne ljudske šole na Prulah; 2. o dopisu c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva glede telefonskih naprav na mestnih poslopjih. VI. Klavničnega ravnateljstva poročilo: 1. o proračunu mestne klavnice za leto 1913; 2. o raznih nedostatkih v mestni klavnici ter raznih predlogih za preureditev klavnice in ledenice. VII. Samostalna predloga: a) občinskega svetovaleca Ivana Kregarja glede zgradbe ljudske kopelji v Trnovskem, Krakovskem ali Št. Jakobskem okraju; b) občinskega svetovaleca Ivana Srebotja glede ureditve Holzapflove ulice. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega odseka poročilo o prošnjah za razpisano jubilejno ustanovo za obubožene obrtnike.

+ **Konca Avstrije** ne napoveduje morda kak zaslepljeni slovanski veleizdajnik in irendentist, marveč velopatriotični krščanski socialni prelat dr. Jos. Scheicher, o katerem pravijo, da je eden najtreznejših mislečih nemških politikov v Avstriji. Toda mož je že star in v starostni onemoglosti je šla nemara rakom zvižgat tudi njegova treznost in pametna, hladna prevdarnost. Za to se mu ni čuditi, ako je v »Deutsches Volksblatt« zagrešil članek, ki njegovemu glasu pametnega moža in treznega mislečega politika pač ne dela posebne časti. Tako-le piše prelat dr. Scheicher, ki je, če se ne motimo, tudi urednik lista »Korrespondenzblatt für den katholischen Klerus Oesterreichs«: »Naš parlament šteje 516 mož, ki so ljubemu bogu ukradli ali vljudno rečeno žrtvovali marsikateri dan in so se za to dali plačati od ljudstva. Med temi jih je kakih 290 do 300, ki na obstoj stare Avstrije več ne verjamejo, in kakih 100 do 200, ki obstoja Avstrije več ne žele. Kaj bi radi na njeno mesto postavili, ne vem in morda ne vedo tega niti sami. Mogoče je, da vleče Masaryka in Klobača k — nosorazcem, mogoče je, da hrepeni iznajditelj vilajeta Koroško in Štajersko po tem, da bi ga bivši prestolonaslednik Georgios kot srbskega ministra ali častnika obdeloval s korobačem, toda kam žele in koprne pripasti modri ljudje med Čehi in Hrvatji, med Rusini in Slovinci, to ni jasno ne njim, ne nam. Za narodno brezspolni individvij morda ni posebno strašno potopiti se v mehke močnike panslavizma in se odpovedati prikupljivim tradicijam svojega naroda, toda celo najrevnejši piskrovezec in jugoslovanski krošnjar si ne da pristuditi domačih zvokov slovaškega, slovenskega ali hrvaškega jezika v svrhu, da bi bil ravnopraven Moskvičanom (Rusom). Raje se poslužuje nemškega kulturnega jezika kot občevalnega, ker ta jezik ne zahteva, da bi se jezikovno odpovedal svojemu plemenu. (Prelat Scheicher se torej dela, kakor da bi ne vedel ničesar o nasilni germanizaciji na Češkem in na Slovenskem! Opomba uredništva.) On misli v svojem maternem jeziku in občuje s svojimi rojaki v starih vzljubljenih zvokih. Meni in vsem hladnomislečim je bila in je še nepojmljiva uganka, komu hočejo pripadati Čehi, Slovinci in Hrvatje, če bi morda njihovo herostratsko delovanje zadnjih let, zlasti pa zadnjih tednov imelo pozitiven uspeh. Prav dobro razumem, da so morali marsikateri politični dogodki v naši domovini izzvati veliko nevoljo. Mnogo budalosti se je zagrešilo, mnogo nepojmljivosti si je dovolil režim stare Avstrije, zato pa je tudi vlada bila taka kakor njeni nositelji... Če je Avstrija življenja sposobna, potem mora nastopiti moč energije in odločnosti, ki bi ščitil svobodo, pobalinski način, spravljati našo domovino v blato in nas prostituirati pred inozemstvom kot izmzgane, vsakega moškega dejanja nesposobne ljudi, pa temeljito ozdravil po starem pregovoru: Quod medicina non sanat, ferrum sanat; quod ferrum non sanat, ignis sanat (kar ne izleči zdravilo, izleči železo; kar železo ne izleči, izleči ogenj)!« — Ali nima spoštovani dr. Scheicher zelo, zelo velikih oči? Prosim vas: 300 državnih poslancev ne verjame več v obstoj in bodočnost Avstrije, njih 200 pa sploh obstoja Avstrije več ne želi in to izmed 516 poslancev! Torej med temi jih je samo 16, ki verjamejo v obstoj Avstrije in si ga žele! Strašno! Če bi bile pošasti, ki jih dr. Scheicher v svoji zlobnosti ali v svoji duševni zmedenosti, kdo bi to mogel dognati? — riše na steno, resnične, potem bi naši državci pač ne pomagali niti Scheicherjevo zdravilo, da bi je rešilo grozečega propada, marveč naša Avstrija bi bila že posvečena in zapisana smrti. Ali ne, gospod prelat? Torej malo manj črnih barv, manj žolča in mnogo, mnogo več trezne preudarnosti, poštenosti in pravičnosti!

— Italijanski krožek prične redni pouk šele 2. januarja 1913.

— **Janku Nepomuku Jegliču prede.** Snoči ob polu 7. je čakal na hodniku neke ozke ulice slavnj vodja Grabenske deške ljudske šole svojega spodnješolskega kolega Lavtizarja. Le-ta se je nahajal pa v neki v obližju nahajajoči se prodajalnici neke gospe, ki je 5. julija t. l. napravila majhno »uslugo« našemu Nepomuku. Mi sicer ne vemo, je-li Lavtizar kake šolske potrebščine za »revne« učence kupoval, ali pa »parlamentiral« v prilog svojemu »v škripcih« se nahajajočemu kolegi — gotovo je, da je bil vodja Jeglič pred vratmi zelo nervozen. Nekemu znanцу našega Nepomuka se je Jeglič nad vse prijazno umaknil z hodnika v blatno ceste, ta gospod se je pa zato sicer prav toplo zahvalil, vendar pa nekako hudomušno dostavil: Le pazite, da ne boste v blatu ostali.

— **Iz sodne dvorane.** Karel Gattinger, višji gozdar, sedaj pri Sv. Lovrencu pri Mariboru toži »njega knezoškofjsko milost« ljubljanskega škofa za neplačano mezdo 2481 K 83 vin. Danes se je vršil na to tožbo prvi narok pred tukajšnjim deželnim sodiščem in se je tožencu podelil rok za tožbeni odgovor.

— **Se »Rdeči križ« balkanskih držav.** Za je nabral v nabiralniku v trafiki gospe Velkavrhove na Sv. Jakoba trgu 28 kron, h kateremu znesku so prispevali ljubljanski kramarji 2 K 20 v, ga. Kraškovičeva pa 1 K; gđna. Zemljanova pa je izročila 4 K, ki so jih nabrale gojenke Gospodinske šole kot kazni za rabljene nemške besede v slovenski govorici. Hvala!

— **Vojaške straže na železniških progah** so bile zvečer 18. t. m. od-poklicane. Železniške proge torej sedaj niso več zastražene, kar se tolmači kot dober simptom.

— **Deželna vlada kranjska** je podelila ing. Dragotinu Gustinčiču, deželnemu stavbenemu adjunktju, avtorizacijo za civilnega zemlje-merca.

— **Zadruga premogotrzcev v Ljubljani.** Ker je bil občni zbor Zadruge premogotrzcev v Ljubljani z dne 27. novembra 1912 zaradi nepravilne prijave obrtni oblasti neveljaven, je neveljaven tudi sklep glede povišanja cen premoga. V Ljubljani. 16. decembra 1912. — Martin Lampert, t. č. načelnik.

— **Poštni promet za Božič in Novo leto.** Ker se za praznike poštini promet silno pomnoži, so se ukrenile pri tuk. glavni pošti te-le odredbe: Dne 18. do 24. t. m. se bodo raztegnile uradne ure pri predaji pošiljatev vožne pošte od 8. ure zjutraj do sedmih zvečer. Občinstvo se zato nujno opozarja v svojem lastnem interesu in pa, da olajša poslovanje, da odda pošiljatev v kolikor mogoče že v dopoldanskem času ali vsaj kmalu popoldne, da se jih bo dalo še tisti dan odpraviti. Da se bo poština manipulacija hitreje in lažje razvijala, je pri-poročati, da se pošiljatev njih obsežnosti, teži in transportni daljavi primerno trdno in trpežno zavijejo in da je naslov natančen in razločen (če treba ime ulice, hišna številka, nadstropje, številka vrat). Naslov bodi zapisan neposredno na ovoj sam, če pa to ni mogoče, ga je prišiti na pošiljatev ali pa trdno in sceloma prilepiti nanjo, nikakor pa ne samo pripeti. Priporočati je tudi, da se dene v pošiljatev še en, popolnoma enak naslov, ker se jo na ta način lahko odpošlje tja, kamor je name-njena, tudi tedaj, če je zunanji naslov odteljen ali če se je zbrisal. Tako pošiljatev se odpre in poišče v nji drugi naslov. Zeleti je tudi, da stranke spremnice pravilno izpolnijo in vsebino natanko označijo, da se izognejo pri predaji vsakršnim nepravilnostim. Posebno se opozarja na pošiljatev, ki so podvržene užitnosti. Pri takih pošiljativah, ki gredo v mesta, kjer je uvedena užitnost, kakor Dunaj, Praga, Gradec, Trst itd., je priporočati, da se na naslovni strani pošiljatev same in na spremnici označi vsebino v tistih množinah (kilogrami, litri, komadi), po katerih se računa užitnost, da gre tako tudi poslovanje pri odmeri užitnine hitreje izpod rok. Da se tudi dosepe pošiljatev ročneje dostavljajo, se stranke nujno naprošajo, da dostavljalca čim hitreje in brez zamude časa odpravijo s tem, da oddajne listke hitro podpišejo in pristojbino z drobižem poravnajo, ker menjava večjih bankovcev dostavljalca silno zamudi, najmanjša zamuda pa na splošni promet neugodno vpliva. Za pošiljatev do 5 kg je dostavljeno 10 v, za težje 20 v. Če gre k eni spremnici po več paketov, je plačati dostavnino za vsakega posebej. Končno se v svojo lastno korist opozarja občinstvo še na to, da ne gre prilepiti na dopisnicah in razglednicah dobrotelnic in drugih varstvenih kolkov na prostor, ki je odmenjen naslovu, ker se sicer take pošiljatev smatrajo za pisma, ki morajo biti kot taka frankirana, pa morajo biti plačati naslovnik naknadno poštino.

Cesta na novomeški kolodvor odprta. Ravno pred zapadlim sne-

gom se je železniškemu podjetju Samohrd posrečilo oba na kolodvorsko cesto meječa predorska vhodnika vsaj provizorično v toliko dogotoviti, da se je na teh krajih napol zaprta cesta mogla v polnem obsegu zopet izročiti javnemu prometu. Ker pa se ob kraju cesti ni dovolj zasulo, bi se bila v terek ponoči kmalu zgodila nesreča z vozom in konjem. Nujno potrebno je, da se vgreznjena ali ne še izpolnjena mesta trdno zasujejo ter zdravljajo z ostalim cestnim tlakom. To je posebno potreba z ozirom na sedaj zelo živahni promet na tej cesti.

Dolenjska pod snegom. Po izredno toplih dneh in južnim vetrovom je v terek zvečer zavrnila huda burja po jugu padajoči dež. Preko noči je zapadla par cm debela plast snega. V sredo je ležala nad Dolenjsko skozi ves dan gosta megla, za te kraje bolj nenavadna prikazen.

Zgradba železniskega mostu na Krki. Kljub slabemu vremenu se delo na kasonu še vedno nadaljuje. Zdaj so pričeli delati že s kamenjem, ki se polaga na površino kasona. Vse drugo delo razum v predorih, se je moralo ustaviti.

Za slovo. V gostilni Antona Jakšeta v Bibrči vasi so pili dne 2. decembra t. l. akordant Alojzij Pertlik s Češkega, delavec Fran Okžimek z Moravskega in delavec Tinček Petič iz Smlednika. Pili so slovo, ker se je nehalo delo za to leto. Postali pa so preveč ginjeni in so se začeli med seboj prepirati. Pertlik in Petič sta se začela obdelovati z litrskimi steklenicami, ki so pustile krvave sledove na Pertlikovi glavi in nad Petičevim desnim sencem. Boj se je potem nadaljeval. Ko je videl ta krvavi ples v gostilni sedeči Jože Filip, mu je tako ugajal, da se mu je zahotelo tudi ene ture. Brez povoda je naskočil Frana Okžimeka, ki na ne bodi len, udari z neko rečjo Filipa nad levim sencem in ga močno poškoduje. Finale bo pri sodniji.

Skandalozno krošnjarenje z mesom. Vneti pristaš Štemburjeve stranke v Kandiji je neki klavec Javornik. Pred leti je kral samo prašiče, potem pa se je povzpela v svoji znani bahavosti tako daleč, da je s konkurenco hotel uničiti vse mesarje v Kandiji in v Novem mestu. Začel je pobijati govejo živino in je res prodajal vsakovrstno meso nekoliko ceneje nego drugi mesarji in res se je nekaj časa trlo pri njem odjemalcev. Da bi ga bili slišali, kako bahavo je takrat v nič deval vse mesarje. Toda ošobnost hodi pred padcem. Vsi mesarji so šli s ceno doli in prodajali v izgubo. Tega pa Javornik ni mogel storiti in kmalu ni bilo več odjemalcev, pač pa je pridno hodil k njemu — sodni organ. Javornik je zmrazil in tudi prestal svojo plačo, ki mu jo je izmerila sodnja. Lani se ga je usmilil neki gostilničar in mu dal gostilno na račun. Zaslužil je par vinarjev, bahavost je nastopila zopet in se je skregal z gospodarjem. Prevzel je drugo gostilno, kjer zakolje na teden do 5 prašičev. **Žena pa ponuja svinjino po Kandiji in Novem mestu od hiše do hiše za precej nizko ceno.** Javornik konkurira torej mesarjem na tiho, vendar tako, da bodo mesarji to konkurenco lahko zdržali. Klavnice nima, prostori so umazani, kako je z ogledovanjem živine, ne vemo. Če pa kupi kdo od Javornice 1 kg mesa, ki mu ga pride v hišo ponujati, in ga da stehitati, vidi, da ga še 80 dkg ni. Tako je lahko prodajati meso po ceni. Javna oblast pa naj prepove neokusno hauziranje z mesom.

Papež gre na vojsko. Jej, to je bil jok in stok in za njim je šel glas notri v deveto vas: Papež gre na vojsko! Ni čudno, da je ta glas prihitel tudi do ušes, ki so se zanimala za ta velevažni dogodek. In izvedeli smo sledeče: Četrte ure od Novega mesta ob cesti proti Toplicam stoji vas Brod, takojimnovana, ker je bil ondaj v davnih časih brod čez Krko do sosedov Prečinčanov. Tega broda tu že zdavno več ni, ali vas je obdržala svoje ime, holi kakor bo Papežev naslednik obdržal lepo posestvo svojega pokojnega očeta. Pokojni Papež je bil eden najimovitejših posestnikov na Brodu, na tudi eden najbolj pridnih in varčnih. Skoro nikoli ga ni bilo videti v gostilni. Z neumorno delavnostjo in varčnostjo si je pridobil lepo posestvo: hiša stoji tik ob cesti v iarku za vaško kapelico. Vse bi bilo lepo in dobro, samo eno napako je imel pokojni Papež: na vzgojo svojega sina-naslednika je premalo pazil. Že v zgodnji mladosti je bil sin tako kakor pravimo »frihtelc«. Niti prečastita Marijina družba ga ni mogla odvračati, da ne bi bil zagoveden in zraven še pijanček. Oženil se je in lepo doto mu je žena prinesla k hiši. Lahko bi živel v miru in zadovoljnosti, da ni imel mladi naslednik čednosti, kakor smo jih prej opisali. Lepo očetovo posestvo se je začelo zanemarjati, kako tudi ne, mlademu gospodarju je bila gostilna ljubša, kakor njegov dom. In tako je

prišlo, da morajo že radi »frankov« eksekutorji hoditi okrog hiše. Ali kaj je za vojsko? Počakajte! Papež je bil kot bodoči gospodar le za nadomestno rezervo potrjen. V zadnjem času je hodil okrog z kruljasto nogo; ne vemo, kje si jo je bil potolkel. Te dni enkrat pa pride mladi Papež ves razburjen in objokan domov in oznani ženi in sosedom strašno novico, da mora iti na vojsko, »cegelc« je že dobil. Ker je že večkrat koga »potegnil«, mu tega niso mogli prav verjeti, zahtevali so od njega naj jim pokaže »cegelc«. Se sam občinski mož in sosed Košir ga je očetovski posvaril, češ, pazi, da si mož beseda. Ali Papež je le tulil, da mora iti na vojsko, cegelca pa da ne sme živdu pokazati. Edino željo naj mu še izpolnijo, predno gre na vojsko, da se poslovi od matere njegove žene, ali tašče, kar pa je vseeno. Dobili so vozniaka, ki je z vtrujenimi konji prišel ravnokar iz gozda. Ta je moral zapreči, ker mu je Papež obljubil, da plača kar le zahteva. In tako se je odpeljal gori daleč v Suho Krajino k tašči. Tam zopet strašni jok in stok. Papež mora iti na vojno. To slovo pod to pretvezo mu je neslo nekaj lepih kronc v bankovcih, zakaj tašča je bogata. Nazaj grede je bil Papež že tako razburjen na vojno, da je ljudem ob cesti zamogel le še kazati roke, češ tako-le bom streljal na vojski. No in zjutraj se je med strašnim jokom odpeljal z novomeškega kolodvora — na vojsko. Prišel je pa sam — Mirne peči. Zvečer je bil že nazaj iz vojske — menda je plačal za 10 štefanov v Mirni peči. Strmečim domačinom je pripovedoval, da ni še »taubliht« za vojsko in so ga za enkrat še nazaj poslali. No, ali na »vojsko« bo Papež vseeno moral iti. In še na kakšno! Orožniki so namreč zvedeli za vse to in morda še kaj več, kar smo zdaj mi povedali in splošno se sliši, da kaže za Papeža slabo, slabo.

Pretkani goljufi. Dne 22. novembra t. l. se je pripeljal s fijkarjem iz Novega mesta v Metliko neki Italijan, ki se je imenoval Euaristo Chini in ki je imel pri sebi še dva italijanska delavca oziroma predelavca. Zapeljati so dali voz naravnost pred Wiedenigov hotel. Ko so se malo pokrepčali, je odšel najstarejši izmed njih, ki mu je moralo biti kakih 45 let in ki je precej šepal, proti Črnomlju. Chini s svojim drugim pajdašem je prišel zvečer v gostilno Alojzija Franca, ki je obenem tudi mesar, ter sta prav dobro jedla in pila, prenočevata pa sta šla zopet k Wiedenigu. Drugi dan pa je Chini kar izginil, vendar pa se je vrnil dne 27. novembra v Metliko, kjer pa že ni bilo več njegovega pajdaša. Ta pajdaš je rekel, da je akordant in da bo prišlo drugi dan kakih 60 delavcev delat k zgradbi belokranjske železnice. Naročil je za teh 60 delavcev pri mesarju Alojziju Francu vsak dan po 20 kg mesa in si je izposloval od Franca 160 K posojila. Ravno toliko mesa je naročil ta nepridiprav tudi od mesarja Grbeča in si tudi pri njem izposodil posojila 180 K rekoč, da bo imel za prvo silo za delavce. Pri paku Maksu Požeku je naročil za vsak dan za 60 delavcev kruha, vendar pri Požeku menda ni dobil nobenega posojila. Pri obeh mesarjih in pri paku je rekel, da pričnejo delati njegovi delavci dne 27. novembra in naj prinese to dan zjutraj k železnici meso in kruh. Noč med 26. in 27. decembrom je vzela tega neznanca. Ko so prinesli dne 27. novembra Grbečev in Francevi meso, Požekovi pa kruh, ni bilo tam prav nobenega delavca, naročitelja pa tudi ne. Hitro se je zaznalo o tem po vsej Metliki. Ko je na vsa Metlika najbolj živahno govorila o sleparstvu, je prinesla nesreča Chinija nazaj v Metliko. Takoj so poslali po orožnike, ki so spreljeli z odprtimi rokami sleparjevega pajdaša. Vprašali so ga, če ima kako orožje, pa je djal da ne. Ko so ga pa preiskali, so našli pri njem nahasan revolver, za katerega je hitro pograbil, menda da bi se branil aretaciji, pa so mu ga orožniki izvili iz rok. V orožniški vojašnici so ga preiskali še natančneje in so našli pri njem električno žepno svetilko, velik močan nož in več vitrovih. Ta aretovanec je star komaj 25 let in je razmeroma eleganten. — Prejšnji dan t. j. dne 21. novembra je prišel že dopoldne neki Lah v Forškovo pekarijo v Novem mestu, v kateri je bil takrat slučajno mesar Alojzij Mežnaršič. Pravil je, da je akordant, da pride drug dan za njim 60 delavcev in je naročil, naj mu pošiljajo vsak dan zjutraj do preklica po 60 štruc k novemu kolodvoru v Kandijo. Ko je izvedel, da je Mežnaršič mesar, je naročil pri njem za vsak dan po 20 kg mesa. Od obeh je dobil takoj odjemalno knjižico, na katero se je vpisalo po njegovih napovedih njegovo ime Daniele Cedolini. Zvečer je prišel potem ta človek v Mežnaršičevo gostilno v Kandijo, izpil pol litra vina, potem pa odšel. Vrnil pa se je takoj in rekel, da bo moral drugo jutro dati svojim

delavcem nekaj predujma. Prosil je Mežnaršiča, naj mu posodi 400 K, ki jih bo že potem z mesom vred poračunal. Mežnaršiču se je zdela stvar nekoliko sumljiva in je rekel, da nima denarja pri rokah in da mu pošlje drugo jutro vseh 400 K z mesom vred h kolodvoru. Takoj nato se je oglašil ta lokavi Italijan v Kastelicevi prodajalni, izdal se tam za akordanta Giacomo Cedolini in izbral in naročil na knjižico, ki so mu jo naredili, za 220 K jestvin, kuhinjske posode in orodja in rekel, naj mu pošlje vse to drugi dan h Kandijanskemu kolodvoru. Predno je odšel, je naprosil g. Kastelica, ki je bil zatopljen v neki važen pogovor z nekim drugim gospodom, naj mu posodi 100 kron, ki mu jih je Kastelic tudi napol mehanično dal. Ta »akordant« je odšel k Sedlarju v Kandijo prenočevati, ponoči pa je izginil. Ko so prinesli drugo jutro naročen kruh, meso in jestvine s posodo h kolodvoru, ni bilo tam žive duše. Takoj so vedeli, da so nasledili pretkanemu goljufu, ki se je moral z izvoščkom odpeljati drugo jutro v Metliko. Chini je pa najbrž čakal s tistim šepastim človekom vred blizu Metlike, kje na Ceduliniji. Ko ga pa le ni bilo, je šel v Metliko poizvedovat in prišel ravno pravici v roke.

Preprečen vlom. Snoči okoli 7. ure je Scagnettijev uslužbenec opazil nekega moškega, ko je hotel vlomiti pri oknu v Krisperjevo skladišče na Cesti na Rudolfovo železnico, nakar ga je prepopil proti Šiški. Okoli 10. ure se pa lopov zopet povrne in začne znova poskušati pri oknu svojo srečo, a sta ga sam gosp. Scagnetti in preje omenjeni uslužbenec tudi sedaj opazila in prepopila. O tem obveščeni policijski stražnik je šel takoj na lice mesta in prijel storilca, ki mu je napovedal napačno ime, pozneje se je pa dognalo, da je možakar slaboglasni potepuh Lovro Muiha, rojen 1874 v Horjulu, kateri ima zaradi svojih »dobrih del« za mesto prepovedan povratek. Oddali so ga sodišču.

Dobrota je sirota. Pred par dnevi so se v Črni vasi fantje stekli. Ko jih je šel posestnik Mihael Čelešnik dobrohotno pomirjevati, ga je eden udaril po ustih s tako močjo, da mu je izbil dva zoba. Zadnje besede bo-de imelo sodišče.

Pelerino zamenjal je snoči nekdo v gostilni na Sv. Jakoba trgu št. 5 čevljarskemu mojstru Antonu Solarju. Zamenjana pelerina je bila še nova in vredna 32 kron, puščena je pa zelo slaba.

Izgubila je delavka Ivana Celarc zlat za 20 K. — Ga. Katina Dolničarjeva je izgubila žensko ročno torbico, v kateri je imela okoli sto kron denarja. — Našla je služkinja Marija Kresal črno denarnico z malo svoto denarja.

Društvena naznanila.

Narodno politično in gospodarsko društvo za I. šolski okraj priredi v soboto dne 11. prosinca 1913 v Mestnem domu svojo predpustno veselico, na katero se slavno občinstvo vnaprej opozarja. Raznovrsten program in znana neprisljenost, ki vlada na prireditvah tega društva, jamčita za izvrstno zabavo.

Slovensko akademsko društvo »Slovenija« na Dunaju javlja, da promovira njen član, tovariš Božidar Küssel v soboto, dne 21. decembra, v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča, za doktorja vsega zdravilstva.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes, v četrtek, se ponovi za par-abonente klasična »Komedia zmešnjav«, ki je dosegla pri premijeni v terek vsestransko lep uspeh. Režiser, gospod Fišer, je pokazal spretno roko, da je šla Shakespeareova igra brez dolgih predelov in mučnih pavz preko odra; na našem odru pač prvi res uspehi poizkus v tem oziru. Pri predstavi svira, kakor zadnjič, orkester Slovenske filharmonije. — Opera pripravlja za soboto »Hoffmannove pripovedke«, v katerih nastopi novoangažirani tenorist gosp. Harfner-Karas in nova primadona gđna. Lowczynska. — V soboto bo premiera novo naštudirane prekrasne Offenbachove opere »Hoffmannove pripovedke«. Pri tej operni predstavi nastopita prvkrat novoangažirani operni moči, prvi tenorist gospod Anton Harfner-Karas iz Prage v lepi naslovni vlogi, in novoangažirana primadona, gđna. A. Lowczynska, operna pevka iz Lvova. Nastopijo tudi vse domače operne moči v jako hvaležnih in krasnih vlogah: gđna. Richterjeva poje Olympio, gđna. Fantova Giolietto, gđna. Lowczynska Antonijo. Lepo vlogo ima tudi gđna. Peršlova. Gosp. Križaj poje znamenito basovsko vlogo Copelija, Da-

pertutta in doktorja Morakla. Vlogo Kresla poje in režijo vodi gosp. Feifar. Z najvestnejšim študiranjem kapelnika gosp. Hrazdica in ob krasnih vlogah opere je pričakovati najlepšega uspeha.

Odborova seja »Matice Sloven-ske« bo v soboto, dne 21. decembra t. l. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. 1. Poročilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika. 3. Poročilo blagajnikovo in tajnikovo. 4. Iz knjižnega odseka: a) Knjige za leto 1912.; b) program za leto 1913. 5. Slučajnosti.

Izpred sodišča.

Obraznava pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Razveljavljena novomeška sodba. — Franc Kržišnik, župan v Kostanjevici, obsojen zaradi volilne sleparije.

Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je vršila svoečasno obraznava proti Francu Kržišniku, županu v Kostanjevici, in sicer zaradi lahke telesne poškodbe in zaradi pregreška po § 8. volilnega zakona. — V Novem mestu je bil Franc Kržišnik obsojen zaradi lahke telesne poškodbe na sto kron globe, glede pregreška proti volilnemu zakonu pa je bil oproščen. Proti oprostiti razsodbi se je pritožilo državno pravdnstvo na najvišji sodni dvor in v ponedeljek se je vršila na Dunaju tozadevna obraznava.

V svrhu lažjega umevanja razsodbe kasacijskega dvora navajamo sledeče:

Za časa občinskih volitev v Kostanjevici si je znal pridobiti France Kržišnik od žene posestnika Josipa Jurša Jurševu glasovnico. To glasovnico je Kržišnik tudi sam izpolnil. Kržišnik se je zagovarjal v Novem mestu, da ni imel namena in ni samolastno izpolnil glasovnice. Šel je res k Juršu, toda tega ni vedel, da ni gospodarja doma. Žena mu je glasovnico svojevoljno izročila, češ, saj sem jaz gospodinja, posestnica, imam volilno pravico, ki jo izvršujem po svojem možu. Zaradi tega, tako je trdil Kržišnik, je bila žena upravičena izročiti mi glasovnico. Temu mnenju se je pridruževalo tudi sodišče in Kržišnik je bil oproščen. Tozadevno ničnostno pritožbo državnega pravdnstva je zastopal pred kasacijskim dvorom kot zastopnik generalne prokurature višji deželni sodni svetnik Okretič. Izvajal je, da je ničnostna pritožba utemeljena, ker sme žena izročiti glasovnico svojega moža, le če je v to od svojega moža pooblastena. Da izvršuje žena lahko tudi svojo volilno pravico po možu, na stvari ne izpremeni ničesar, ker sme to volilno pravico izvrševati le po svojem možu, nikakor pa ne po tretji osebi.

Kasacijski dvor je ničnostni pritožbi ugodil, razveljavil oprostilno obsodbo novomeškega sodišča in obsodil župana Franca Kržišnika zaradi pregreška po § 8. volilnega zakona na denarno globo 200 kron.

Od vsakega para en škorenj je vzel 17. novembra v Petrovi vasi pri Črnomlju že opetovano predkaznovani Rudolf Medvedšek, star 32 let iz Šmartna pri Liti. Prišel je bil ta dan bos v Petrovo vas in žejen. Skočil je v Springerjevo gostilno, kjer je vzel Springerju samemu en par škornjev in jih takoj obul, drugima dvema pri Springerju stanujočima delavcema pa je vzel vsakemu po en nov škorenj od para. Ta par čevljev je prodal po Petrovi vasi, da bi dobil kaj okroglega za žganje. Res jih je prodal in jo urno mahnil proti Črnomlju, kjer je zavil v Weissovo gostilno, tam pil in plesal in se dobro imel, toda ne dolgo, ker sta urno prišla v gostilno iskati ga orožnika Požun in Trček. Hotela sta ga ukeniti, pa je segel v žep po nož, ki sta mu ga pa vzela. Med vklepanjem je hotel enega orožnika ugrizniti v roko, pa mu jo je pravočasno izmaknil. Ker ni hotel iti naprej, je prišel neki delavec pomagat riniti ga naprej. Medvedšek mu je zagrozil, da mu bo čreva spustil, če pride pomagat. Res ga je brcnil med noge in vgriznil v roko, ko je prišel na pomoč. Medvedšek je dobil radi javne silovitosti in kraje 8 mesecev težke in primerno poostrene ječe.

Zvita kakor cigan sta bila Miha Jurkovič in Jože Kovačič. Dne 23. septembra je imel posestnik Lojze Kuhar pri Krškem nekega konja na prodaj. Takoj so bili cigani zraven, ki so mešetarili in mu prodali konja za 80 K. Denar je spravil Kuhar v žep in pil s cigani, da je postal pijan. Tu mu je bil ukraden denar. Kuhar pravi, da se mu zdi, da mu je segel neki cigan v žep, kjer je imel denar. Šel je takoj naznanit orožnikom, ki so prišli in so hoteli ukeniti Alojzija Jurkoviča. Obstopili so jih pa vsi cigani in tako vpili in ščebljali, da ni bilo moči ne govoriti ne aretirati Lojzeta Jurkoviča. Ker se je Miha Jurkovič

Konfekcijska trgovina A. Lukič,
Pred Škofijo 19, bode v nedeljo ves
dan odprta.

Rnjževnost.

— »Lovec,« glasilu »Slov. lov-
skega društva«, ima v svoji decem-
berski številki sledečo vsebino: Dr.
J. P.: »Naše ptice roparice«. M. Pir-
nat: »Jerebica«. »Iz lovskega opr-
nika«: Joža Maček: »O ribarskem
zakonu« in M. Hanzlovsky: »Volk«.
— S to številko je letnik končan in
kdo hoče, dobi lahko tudi za letnik
originalne platnice pri Fran Bre-
skvarju, knjigovezu v Ljubljani.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Darilo morja

bi mogli imenovati ribje olje, vendar ga je
treba, da ga pravilno izkoristimo. Se podve-
di nekaterim izjemam. Ribjemu olju
morajo po Scottovem ravnanju odvzeti biti
njegove slabosti kakor težka prebavnost, ne-
prijeten duh, zopra okus, da ga napravimo
prijetnejšega za uživanje in slastnejšega.
Tako pripravljena

SCOTTOVA EMULZIJA

ima vse prednosti navadnega
ribjega olja v zvišani meri, po-
spešuje tek, je izredno redilna in
slastna, tudi za občutljiva usta
in želodec. Ob redni rabi Scot-
tove emulzije se pogosto opazi
splošno zboljšanje moči. Kdor si tega želi,
naj čimprej tem boljše prične z zdravljenjem
s Scottovo emulzijo.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. dobiva se po vseh
lekarstvih. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarni znamke dobi-
te od tvrdke SCOTT & BROWNE d. o. s. z. na Dunaju VII.
sklicuje se na naš list enkratno vpošiljatev poskušnje od
kake lekarne.

Mnenje gosp. primarija dr. Kesch-
manna

v Radautzu.
Gosp. J. Serravallo

Trst.
Primarij dr. Keschmann prav
rad potrjuje, da je on imel najboljšo
skušnjo z Vašim železnatim kina - vi-
nom Serravallo in da ga prav rad
predpisuje bolnikom.

Radautz, 8. junija 1911.

Prof. E. de Hibler.

Najstarejša, najodličnejša
konjakova
znamka 4516
Gróf Keglevich István utóda
(Grafo Štefana Keglevicha nasl.)
Premont.
Najodličnejše odvracalno sredstvo
proti influenci in nalezljivim boleznim.

Izpadanje las

ter tolsti, temni lasje

ti ne ljubi
posledici od-
pravljamu
najlažje ako
vsak teden
1 — 2 krat
izmijemo
lase ter la-
sišče z

menjaje s

koštranim Shampooom s črno glavo

Odpravijo se s tem luskinu in prhljaj
z glave, lasje so polni in svetli, redki
lasje dobe izgledanje polnih.
Uspeh, ki ga doseže vsak dan naš
splošno znani in priljubljeni **koštrani**
Shampooom s črno glavo, se najbolj
kaže v tem, da so nebroj po-
naredeb dvomljive vrednosti
spravili v promet, zato pri ku-
povanju glejte na polegstoječo
varstveno znamko. Naš **koštra-**
nov Shampooom s črno glavo
je mil, popolnoma neškodljiv
izdelek, medtem ko so preiz-
kušnje že večkrat pokazale, da ponarede
obsegajo večkrat jedke snovi in tako
namesto da bi pospeševale racionalno
negovanje las, pa pospešujejo izpadanje.

Shampooom s črno glavo se dobiva v
izvirnih zavrtkih po 30 vinarjev po
vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah,
trgovinah z milom in pri brivcih. Ako bi
izvirnega izdelka ne imeli, ali bi Vam
boteli podtakniti kaj drugega, se obrnite na

glavno zalogo
Felix Griessteidl, Dunaj 1/1, Sonnenfelsg. 3.
odkoder dobite naznanjeno najbližje za-
logo ali pa če pošljete naprej K 240
8 zavrtkov franco. Pri pošiljavih s po-
vetjem stanejo stroški 35 vinarjev več.

Kona Schwarzgasse, dr. s. o. s. Dunaj II. 27.

Borzna poročila.

Ljubljana

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske burse 10. decembra 1912

Valutni posred.	Dunaj	Slagava
4% majevna renta	82-45	82-65
4-2% srebrna renta	85-90	86-10
4% avstr. krona renta	82-45	82-65
4% ogr.	82-25	82-45
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. čelike dež. banke	88-65	89-65

Sredstva.	Dunaj	Slagava
Sredstva iz 1. 1880 %	446—	458—
„ 1884 „	628—	639—
„ 1884 „	279—	291—
„ zemeljske 1. izdaje	254—	266—
„ 2. „	239-25	251-25
„ ogrske hipotečne	230—	242—
„ dun. komunalne	462—	474—
„ avstr. kreditne	432—	464—
„ ljubljanske	66—	72—
„ avstr. rdeč. križa	46-60	52-60
„ ogr.	27-50	33-50
„ basilijska „	23—	27—
„ turške „	205-50	208-50

Obveznosti.	Dunaj	Slagava
Ljubljanske kreditne banke	407—	411—
Avstr. kreditnega zavoda	599-50	600-50
Dunajske bančne družbe	491-25	492-25
Južne železnice	96-75	97-75
Državne železnice	665—	666—
Alpine-Montan	955-25	956-25
Česke sladkorne družbe	342—	349—
Zivnostenske banke	260-50	261-50

Valute.	Dunaj	Slagava
Cekini	11-44	11-49
Marke	118-35	118-55
Franki	96-20	96-30
Lire	94-65	94-85
Rublj.	254—	255—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. decembra 1912.

Termi.	za 50 kg	11-77
Pšenica za april 1913	za 50 kg	10-29
Rž za april 1913	za 50 kg	10-42
Oves za april 1913	za 50 kg	7-50
Koruzi za maj 1913	za 60 kg	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
18.	2. pop.	740-4	4-1	sl. jvzh.	jasno
„	9. zv.	737-8	0-1	sl. svzh.	„
19.	7. zj.	735-5	6-2	sr. jzh.	oblačno.

Srednja včerajšnja temperatura 1-8°.
norm. —19° Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Kašelj influenca
dušljivi kašelj, nadoho in celo zastarele
pljučne katere
uspešno ozdrav. tek pospešujoči, blagostalni
Sirolin 'Roche'
najboljše varstvo proti jetiki. Sirolin 'Roche'
jači pljuča, razkrajja in razkužuje.
V lekarni zahtevajte Sirolin 'Roche'

Negovanje ust z Odolom je naravnost
dobrota. Gnitje v ustih, ki polagoma
razdene zobe, se zanesljivo ustavi in po
vsakem izplaknjenju z Odolom se po vseh
ustih razširi poživljajoča svežost.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombi-
nacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
101 vplačili.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“
Kontorni fond K 53.782.266-24. — Izplačane odškodnine in kapitali K 115.300.000-01.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseslovensko-narodno upravo.
Vse poslovanje je v
Generalni zbirnici v Ljubljani
Cigar pisarne so v
osrednji bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Nova enonadstropna 4606
v Vodmatu (Ljublja-
na) z vrhom priprav-
na za penzionista
se prodaja.
Več se izve pri upra-
vitelju Sv. Petra c.
št. 40, I. nadstr.

Svarilo.

Podpisana tvrdka nazna-
nja s tem, da ni plačnica za
katerekoli dolgove, katere na-
pravi gospod Fric Soss.

A Sinkovic nasl. Soss & Comp.

Fino domače

kislo zelje

v sodčkih po 50 in 100 kg.

razpošilja vedno in vsaki čas trgovska

tvrdka J. Kušlan,
Kranj, Gorenjsko.

Zastopnika

za Kranjsko in Stajersko

isto domačo tehniško podjetje v
Trzinu. Imeti mora tehniško naobrazbo
in biti vaju v prodaji motorjev in teh-
niških predmetov. Zastopstvo se oddaja
za provizijo in je osiguran dober do-
hodek. — Ponudbe pod „Trst št. 20“
na upravništvo »Slovenskega Naroda«.
4595

Nakit za božična drevesca jaslice

elegantne papirnate kasete.

Velika izbir 4638

novoletnih, božičnih,

modernih in umetniških

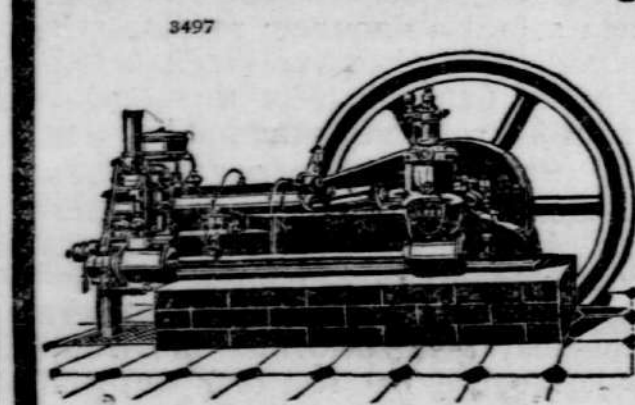
razglednic.

Papir, tinte, svinčniki, gumice,
mape itd. najceneje pri tvrdki

J. Bonač v Ljubljani.

K&C Popov
najboljša ruska
čajova znamka.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

za bencin, bencol, petrolin, surovo
olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.
**Motorji za surovo olje „sistem
Diesel“.** Bencinove lokomobile.
Najmodernejša konstrukcija.
Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!
„Cez 111.600 doslej prodanih.“
Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.
Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da se točijo v znani gostilni

„Pri golobčku“ na Sv. Petra cesti zajamčeno pristna vina.

Sprejemajo se tudi abonente na hrano. Obed od 60 v.
naprej. Dobi se vsak dan sveže zajuterk od 16 v naprej.

Za obilen poset se priporoča **Viktor Sedej,**
gostilničar.

Lepi striček

Francoski spisal Guy de Mau-
passant; prevlel Oton Zupančič.
Broš. K 3-50.
Vez. K 4-70.

Rienzi, zadnji tribunov

Zgodovinski roman v 2 delih.
Spisal Edward Lytton-Bulwer.
Broš. K 4—.
Vez. K 5-20.

Narodna knjigarna

Ljubljana, Prešernova ul. 7.
Poštnina posameznim knjigam je 20 v.

Sapho

Slike iz pariškega življenja. —
Francoski spisal Alphonse Dau-
det; prevlel Oton Zupančič.
Broš. K 2—. — Vez. K 3—.

So knjige nad
vse zabavne in
zanimive, da
kdor jih čita obdrže ga v naj-
večji napetosti, da jih ne od-
loži preje iz rok, dokler ni
prečital zadnjega stavka.

Prejema tudi zavarovanja
proti vromski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Telefon šte. 16.

Leta 1887. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbotekniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnelomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Sukno!

4635

Sukno!

za potovanje po Dalmaciji, Bosni, Primorskem in Kranjskem
šečem za takoj mlajšega krščanskega in suknene stroke večšega
potnika
ki govori slovensko in italijansko in
toliko obvlada nemščino, da more v
tem jeziku dopisovati.
Natančne ponudbe je nasloviti na
Antona Häbl, Ustje na L., Češko.

SIJAJNA ZMAGA!

v damskih raglanih. — Ravno kar dospelo
čez 2000 komadov 135 cm dolgih od
10 K naprej, ki so stali preje od 40 K
do 60 K. — Istotako znižane cene ragla-
nov, zimskih sukenj in oblek za gospode.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

P 15/12-45

4435

Razglas.

C. kr. okrajno sodišče v Kranjski gori prodaja
na predlog Janeza Kavalarija v gozdnih parcelah
št. 650/16, 1384/66, 1384/67, 1920, 1953, 1954 in 1955
k. o. Dovje nahajajoč se smrekov in mecesnov les
za skupno ceno po 3480 K.

Dražba se boče vršila

dne 20. decembra 1912, dopoldne ob četrh 11. uri
pri tem sodišču v sobi št. 4.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejemajo.

Kupnino vplačati je sodišču.

Vadij, ki je položiti pred dražbo, znaša 848 K.

Dražbeni pogoji morejo se vpogledati pri sodišču o uradnih urah.

C. kr. okrajna sodnija v Kranjski gori, odd. I,
dne 10. decembra 1912.

! Za Božič !

Različne predmete za okrašenje božičnih drevesc,
raznovrstne torte, mandlovo in čajno
pecivo, najfinejše desertne in čokoladne
bonbone, potice, tudi po naročilu in sicer
medene, orehove, rozinove, šartelj itd.
ter vseh vrst kruh in pecivo priporoča

JAKOB ZALAZNIK

slastičarna, pekarna in kavarana, Ljubljana, Stari trg šte. 21.

4600

Anton Šarc

Perilo, — Opreme za neveste.
Domači izdelek. Platno in pla-
tneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

KLÄVIR

(Salonflügel)

4603

s krasnim glasom se prod.
Ogledati pri g. Warbeniku, Hiltor-
jeva ulica šte. 5. v Ljubljani,

Lisičje zimske kože

dalje kože kune belice in
zlatice ter zajčje kože
kupi po najvišjih dnevnih cenah
Leopold Tachauer Dunaj, 2/3 Obere Donaustra. 63.

Kupim malo rabljen, vendar dobro
ohranjen štabilen

bencinov motor

1 do 2 1/2 konjskih moči

Anton Beršnjak, Zatična.

Skoro nova enonadstropna

4607

HISA

v Spodnji Šiški, z vrtom in praznim
svetom, pripravna za večje podjetje,

se prod.

Več pove ureditvi. Ljubljana Sv.
Petra cesta št. 40, I. nadstropje.

Dobrotvorično društvo ,Blagodat'

v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot
edino društvo te vrste na Kranjskem.

Društvo ima namen izplačati
velike podpore in velike po-
smrtnine svojim redn. članom.

Cim več je članov, temvečji znesek izplača
društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te
vrste društva so pokazala na Dunaju,
Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih
mestih, da so najboljša humanitarna pod-
porni društva, katere na podlagi vza-
emnosti za male prispevke članov izpla-
čujejo velike posmrtnine.

Prospekte in natančna pojasnila daje brez-
plačno društvena pisarna 4265
v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

Ravnokar je izšel obče priljubljeni

koledar za kmetovalca

za leto 1913, sestavlja R. Legvart
z izvrstno in koristno vsebino, vezan
v usnjeno platno.

Cena koledarja je 1 K 60 v, s pošto
1 K 80 v in se naj blagovoli denar
naprej poslati. Pri 10 izdanih se da
enega za nameček. Naroča naj se
kot navadno pri 4630

iv. Bonaču v Ljubljani
nasproti glavni pošti.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci! galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenca v
Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

Božično darilo!

Nobenega predmeta ni, ki bi bil bolj
splošno pripravi pravo božično veselje
in ki je obenem praktična vrednost za
vsak stan, kot je šivalni stroj. Svoje
:: pristne :: šivalne stroje umetno
:: vezanje zelo pripravne priporoča ::

Ivan Jax & sin
tovarna šivalnih strojev
z glavno zalogo v Ljubljani.

Za Božič.

Spisi za mladino.

	broš.	vez.
Amicus E. Miklavčič, Srce	1-60	2-
Andersenove pravljice za mladino	—	1-
Brezovnik Anton, Zakaj? — Zato!	—	—60
Brezovnik Anton, Zvonček	—	1-50
Brinar Jos., Medvedji lov, Čukova gostija	—	—80
Burnett, Mali lord (Lord Fauntleroy)	1-60	2-60
Campe - Majar Hr., Odkritje Amerike	—	2-
Dimnik J., Avstrijski junaki	1-50	1-80
Gangl, Zbrani spisi za mladino I. zvezek	—	1-50
Gangl, Zbrani spisi za mladino II. zvezek	—	1-50
Gregorčičeva Marica, »Otroški oder«, Igrice za mladino	1-50	—
otroških vrtcev in ljudske šole	—	1-20
Haufl Viljem, Pravljice za mladino	—	—80
Hoffmann - Funtek, Bog pomaga. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kar Bog stori vse prav stori. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kako vzgaja vsoda. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Peter Prostak. Povest	—	—80
Kapitan Žar ali Kleč v Tišem morju. Povest	—	1-20
Kipling R., Džungla, (The jungle book). S slikami	2-	3-
Kosi Anton, Sto narodnih legend	—	1-20
Malavašič, Oče naš. Povest	1-50	1-70
Marryat, kapitan Frederick, Morski razbojnik	2-50	3-70
Milčinski Fr., Pravljice. S 40 slikami	—	4-
Mišjakov Julček, Spisi I. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisi II. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisi III. zvezek. S slikami	—	1-50
Na divjem zapadu. Tri povesti iz življenja Indijancev.	—	1-20
Rapé A., Dane. Povest za mladino	—	1-
Rapé A., Mladini I. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini II. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini III. zvezek. S slikami	—	1-50
Ribičič, Kraljestvo čebel	—	—80
Šmid Kristof, Spisi I.—XV. zv.	8-70	11-70
Šmid Kristof, Roza Jelodvorska	—	2-
Spillmannova povesti I.—XIX. zv.	9-60	13-40
Troš Ivo, Na rakovo nogo. Povest	—	—80
Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu	—	3-80

Slikanice.

A—B—C v podobah s pesmicami	—	1-60
Blažek in Tomažek	—	1-60
Hitra vožnja po železnici	1-60	—
Hrošči in žuželke v podobah	—80	—
Kaj pripoveduje čarovnica	1-20	2-40
Knjiga za slikanje dopisnic:		
1. Mladi umetniki	1-	—
2. Otroški vrt	1-	—
3. Za kratek čas	1-	—
4. Zaklad za otroke	1-	—
Lahkih nog naokrog. (Najnovejša.)	—	2-80
Metulji v podobah	—80	—
Modri Janko Vesela knjiga s podobami	—	2-40
Našim malim. Vzgojne slike iz sv. pisma	—90	—
Noetova barka. Živalstvo v podobah	1-50	—
Palčki Poljanci	—	3-60
Pavluša in Nuša — dva škrata	—	1-60
Pepelka. Pravljica s podobami	—60	—
Planinske cvetke v podobah	—80	—
Podobe iz živalstva	—80	1-50
Radost malih	—40	—
Robinson starši. Povest s podobami za otroke	1-40	—
Slovenski A—B—C v podobah	—80	1-20
Snegulčica. Pravljica	1-20	2-40
Trnjulčica. Pravljica	1-20	—
Vesela družbica	—70	—
Vesela mladina	—80	1-50
V zverinjaku	—90	1-50
Zlata radost	—40	1-50
Zoološki atlant	—	6-
Živali naše prijateljice	—70	—

Narodna knjigarna v Ljubljani

Vojska bo za galanterijsko blago in papirnate izdelke na Mestnem trgu

ker prodajam vso zalogo galanterijskega in papirnatega blaga radi opustitve galanterije **znatno pod nakupno ceno.**

Vsakdo si lahko ogleda brez obveznosti nakupa

krasno božično razstavo.

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg šteč. 11-12.

Domača tvrdka!

Domača tvrdka!

Zunanja naročila obratno.

Priporočamo
solidno tvrdko

modni salon

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic

Marija Götzl

vseh vrst
Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. —

3425

Redka prilika!

Vsled predstoječe inventure izključim nekatere spodaj omenjene predmete

s 25% popusta
od stalne cene in sicer od danes naprej

4537

Bluze iz volne, batista, čipkaste in svilnate.
Hišne halje iz barheta, batista in volne.
Spodnja krila iz listra, klota in svile.
Pletene jopice in nekaj **kožuhovine**.

Modna trgovina P. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Učenca

sprejme v trgovino z meš. blagom
Ivan Slavinec, Smartno pri Litiji.
4526

BLUZE,
krila, kostume, plašče, pe-
rine, predpasnike,
otroške oblekice
plašče, klobuče, havičice, čepice,
higijenične potrebščine za novorojenčke
in vsako modno blago pošilja na izbiro
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Največjo izbero

razglednic

za praznike že od 2 v naprej
priporoča
Marija Tičar
Ljubljana, Sv. Petra cesta nasproti „Zlate kaplje“.

Najcenejši nakup božičnih in novoletnih daril.

**Juvelj, zlatina, sre-
brnina in razne ure.**

Vsakovrstna nova dela in popravila
izvršujem v lastni delavnici. — Blago
samo prve vrste. — Najnižje cene.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-
seženi sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ceniki zastoj. Ceniki zastoj.

„Dvorni tokajec“

V c. in kr. dvorni kleti se prodajo nastopne vrste tokajskega vina
v 1/2 litrskih steklenicah od 6 steklenic naprej in sicer:

Vrste 1 tokajsko (Bratenwein)	à K 2-20	Vrste 7 iztok	à K 13-20
2 samorodno	à K 3-30	8 esenca	à K 17-50
3	à K 4-40	9	à K 22—
4	à K 5-50	10	à K 55—
5 iztok	à K 8-80	11 muškatelec	à K 33—
6	à K 11—	12 brandy	à K 3-30

Naročila se izvršujejo samo potom pismenih prijav pri **c. in kr. dvorni kleti**. Osební promet v cesarski dvorni kleti je izključen.
Dopošlje spediter po povzetju vseh stroškov.

Kolesarji, motoristi, avtomobilisti

Vaša vozila se vzdržujejo po ceni in so vedno pripravljena za vožnjo,
oko se ob času kot je sedaj dajo pregledati, vse pomankljivosti nado-
mestiti in v uporabnem stanju v zato primernem prostoru ohraniti.
Kakor vsako leto tako tudi letos, izgotovi to strokovnjaško natančno in
po zelo nizki ceni, za to primeren prostor pa da brezplačno tvrdka

Karl Čamernik & Ko., Ljubljana

specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in
posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

G. ČADEŽ

Ljubljana, Mestni trg št. 14

prodaja kožuhovino, čepice, no-
gavice, rokavice, lovske jopice,
:: telovnike in druge pletenine ::

30% ceneje

4639

radi opustitve navedenega blaga.

Prvi lepotični atelié

in manikura 4404

po sistemu instituta de Beauté Pariz-Dunaj.

Marija Kocjan

Ljubljana, Sv. Petra cesta 28

„(vhod skozi hišna vrata)“

priporoča cenj. damam traitemente
za izboljšanje polti, to je obrazna
masaža za oživiljenje otrpilih obra-
zih mišic, odpravljanje podbradka,
gube na čelu, ob očeh, solznih me-
šičkov, ogrcev, odstranjanje kocin,
debeloluknjaste kože in splošna te-
lesna masaža tudi na domu. Od-
pravljanje nosne in obrazne rdečice.
Dela se tudi s paro.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rezervni zaklad nad K 700.000.

v Ljubljani

Rezervni zaklad nad K 700.000.

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka.

4601